

WONEN IN DE TIJD

symposium Eerstelijnszone ZORA
1 oktober 2024

ambities

Naar een woonomgeving voor iedereen!

1. Naar een levensloopbestendig woonaanbod...
2. ...binnen een inclusieve omgeving
3. ...op de juiste plek
4. ...en voor iedereen!

drie instrumenten

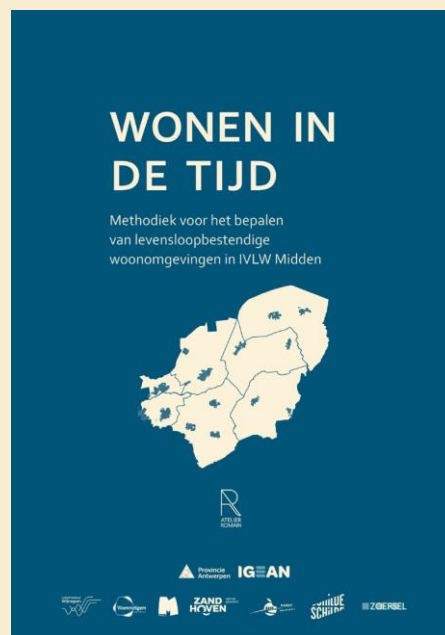
Wonen in de tijd

drie instrumenten

Boek I

*Een inspiratiegids voor
levensloopbestendige
woonomgevingen*

Boek II

*Een methodiek voor het bepalen
van levensloopbestendige
woonomgevingen in IVLW Midden*

Boek III

*Bouwstenen voor een instrument
voor levensloopbestendige
woonomgevingen*

<https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dese/deis/gewoontebreker/midden.html>

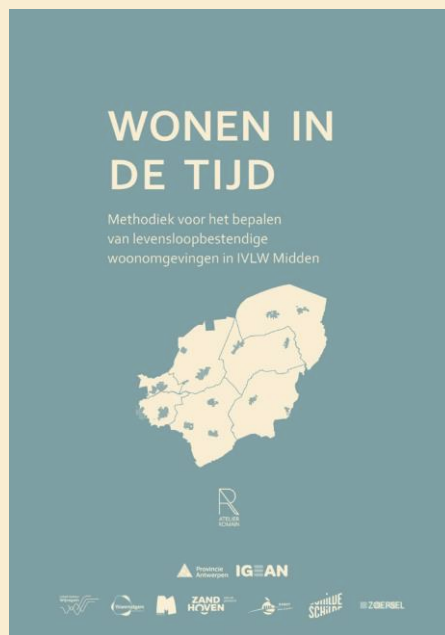
Wonen in de tijd

drie instrumenten

Boek I

*Een inspiratiegids voor
levensloopbestendige
woonomgevingen*

Boek II

*Een methodiek voor het bepalen
van levensloopbestendige
woonomgevingen in IVLW Midden*

Boek III

*Bouwstenen voor een instrument
voor levensloopbestendige
woonomgevingen*

Wonen in de tijd

boek I - de inspiratiegids

doel

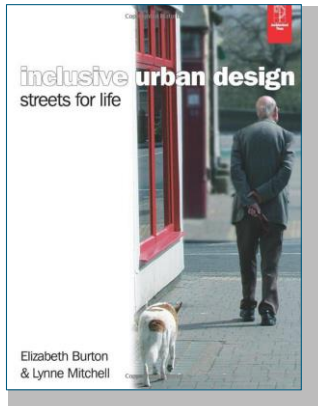
- *Om architecten, ontwikkelaars,... te **inspireren***
- *Om bewoners te **sensibiliseren***
- *Om besturen te **activeren***

Wonen in de tijd

boek I - de inspiratiegids

verder bouwen op onderzoek dat al bestaat

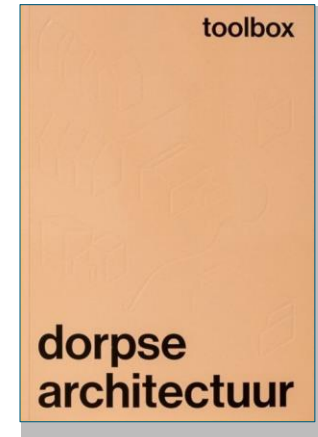
Inclusive urban design: streets for life
Burton, E. & L. Mitchell (2006)

Ouder worden op het Vlaamse platteland
De Deckere, P., Vandekerckhove, B.,
Volckaert, E., Wellens, C., Schillebeeckx, E. &
N. De Luyck (2018)

Ontwerpen van toekomstbestendige en
gezonde woonomgevingen
Atelier Romain i.s.m. Osar en P.PUL (2020)

Toolbox Dorpse Architectuur
AR-TUR i.s.m. Public Space, KU Leuven,
Vlaamse Departement Omgeving en
Provincie Antwerpen (2021)

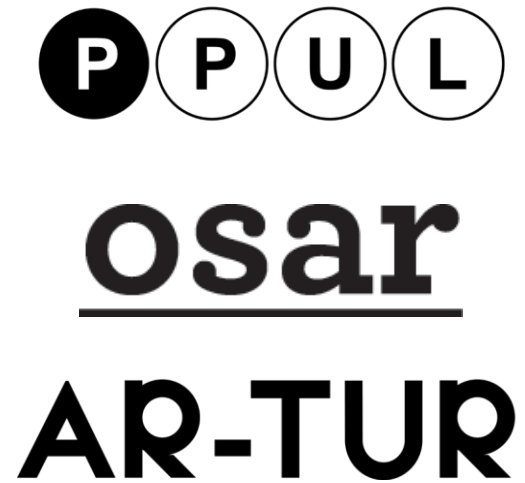

Woonvarianten voor senioren: 30
praktijkvoorbeelden
Platform31.
Duivenvoorden, A., Hagen, G. (2022)

Wonen in de tijd

boek I - de inspiratiegids

luisteren naar experts en bewoners

Expertengroep bestaande uit onderzoeksgroep **P.PUL** (Planning for People, Urbanity & Landscape) van de KU Leuven, Architectenbureau **Osar** en **Ar-Tur**: platform voor architectuur en ruimte

Bewonersavond op 26 september 2023 in de Notelaar Oostmalle met vertegenwoordigers uit de 7 gemeenten van IVLW Midden

Wonen in de tijd

boek I - de inspiratiegids

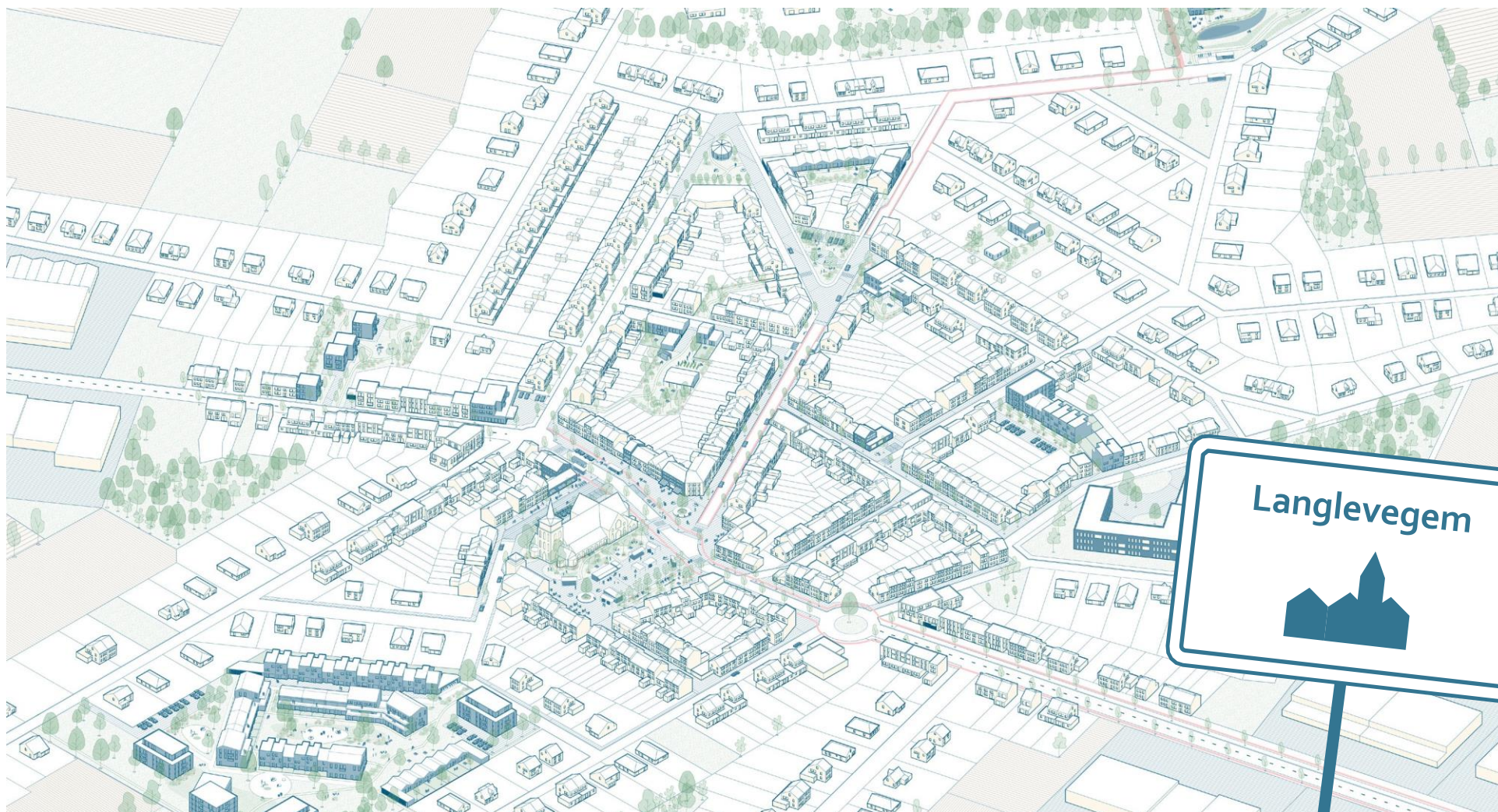
informatie bundelen in 6 verhaallijnen/thema's

- ① *Wonen in verschillende levensfases*
- ② *Wonen in de nabijheid*
- ③ *Wonen in een gemeenschap*
- ④ *Wonen met een actieve levensstijl*
- ⑤ *Wonen en tot rust komen*
- ⑥ *Wonen met eigenheid*

Wonen in de tijd

boek I - de inspiratiegids

geïllustreerd in een fictief dorp

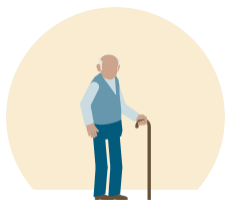
Wonen in de tijd

boek I - de inspiratiegids

a.d.h.v. verschillende doelgroepen

Sally (32) & Liesbeth (33) - Pim (4) en Luisa (1)
een jong gezin met twee kinderen

Boris (81)
alleenstaande senior

Charles (65) & Lucie (62)
recent gepensioneerd koppel waarvan de kinderen uit huis zijn

Janne (72)
weduwe zonder kinderen

Wonen in de tijd

boek I - de inspiratiegids

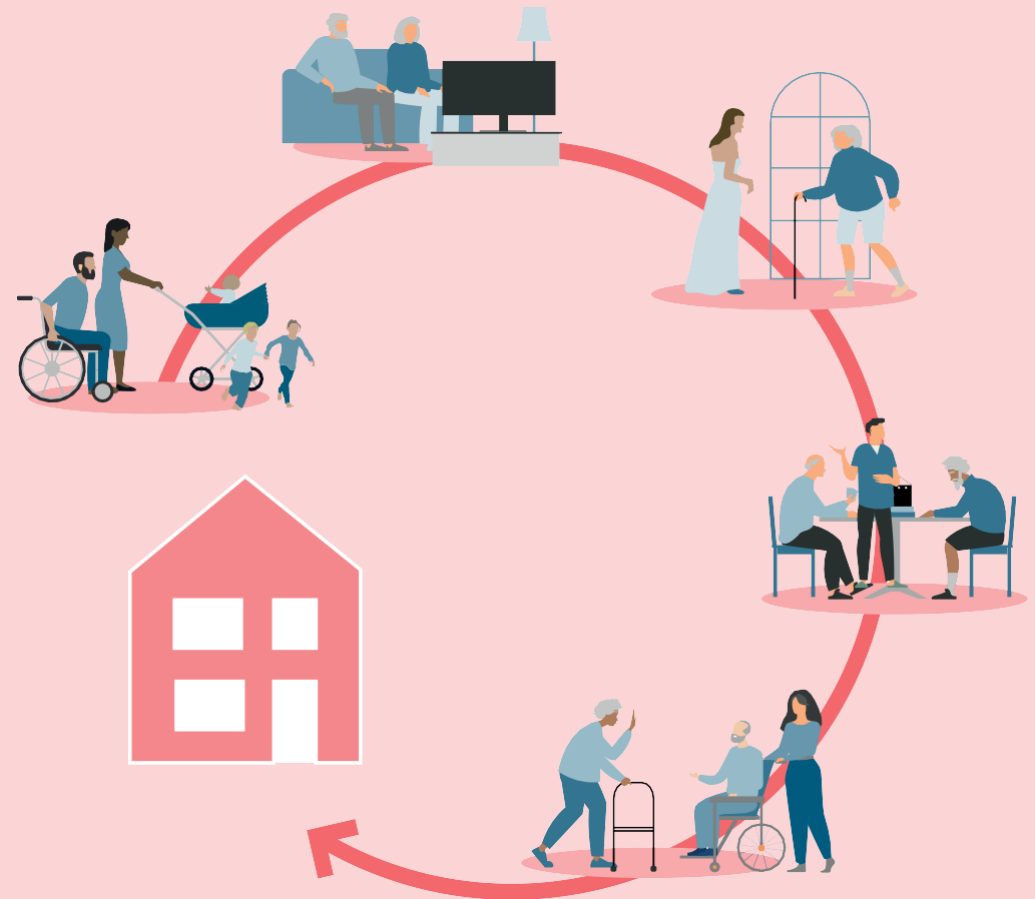
informatie bundelen in 6 verhaallijnen/thema's

- ① *Wonen in verschillende levensfases*
- ② *Wonen in de nabijheid*
- ③ *Wonen in een gemeenschap*
- ④ *Wonen met een actieve levensstijl*
- ⑤ *Wonen en tot rust komen*
- ⑥ *Wonen met eigenheid*

VERHAALLIJN 1

Wonen in de tijd is... wonen in verschillende levensfases

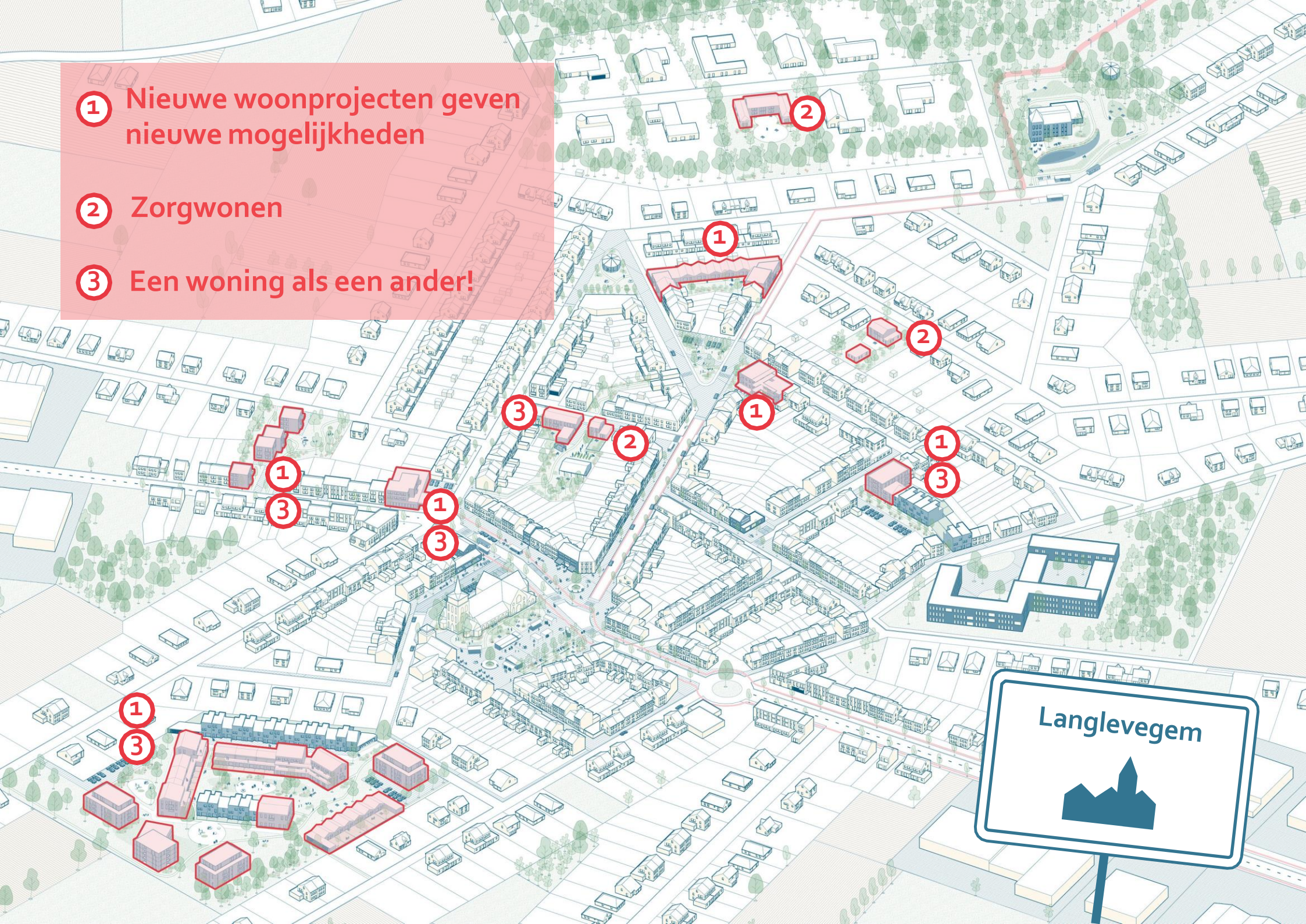
Levensloopbestendig wonen betekent wonen voor iedereen, in **elke levensfase**. Een huis of een woonomgeving ontwerpen we zodat je er zo lang mogelijk **zelfstandig en prettig** kunt wonen, met alles wat je nodig hebt in de buurt.

① Nieuwe woonprojecten geven
nieuwe mogelijkheden

② Zorgwonen

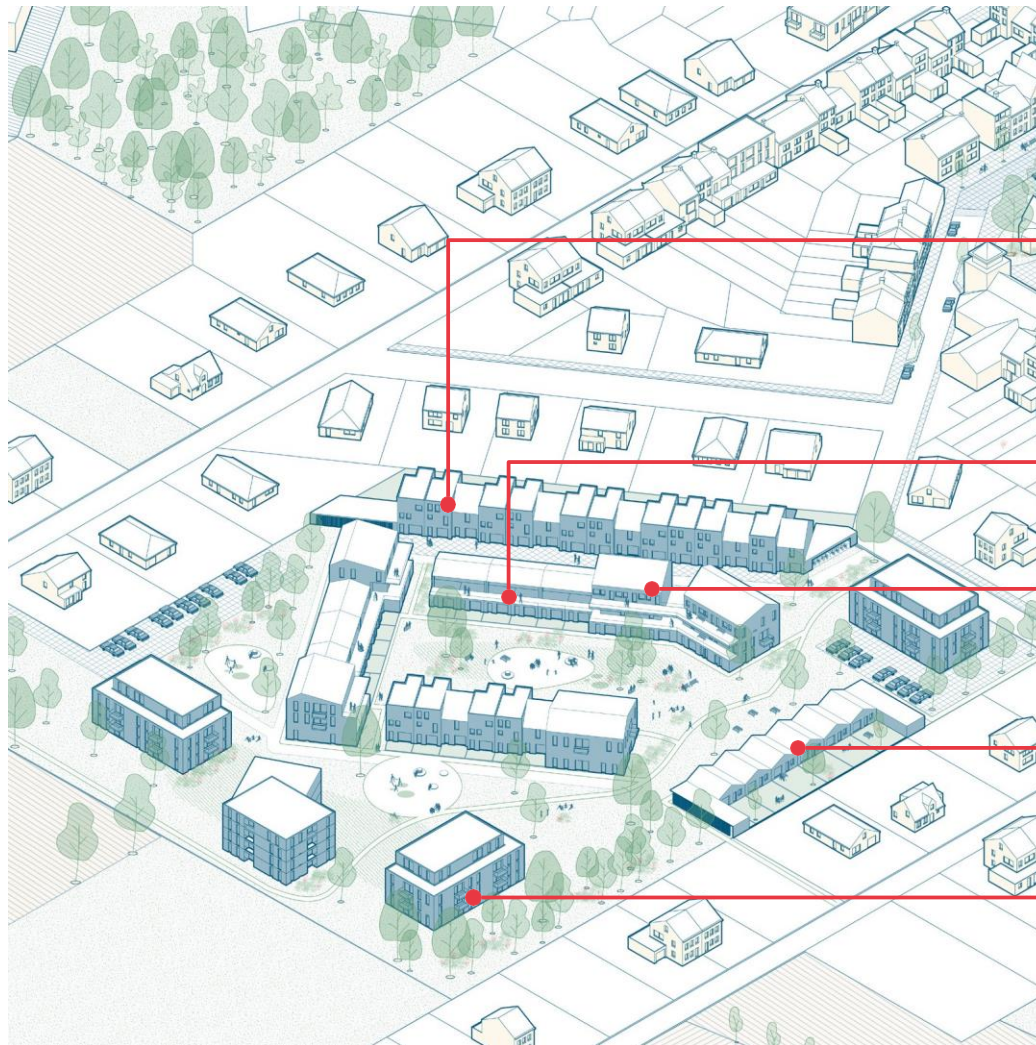
③ Een woning als een ander!

Langlevegem

1. Nieuwe woonprojecten geven nieuwe mogelijkheden

Grondgebonden rijwoningen

*Grondgebonden woningen met
voortuin met bovenop
galerijwoningen*

Galerijwoningen

Bungalowwoning

Stapelbouw

VERHAALLIJN 1: *Wonen in verschillende levensfases*

1. Nieuwe woonprojecten geven nieuwe mogelijkheden

1. Nieuwe woonprojecten geven nieuwe mogelijkheden

*Bungalowwoning in een kleine
woonerf*

*'Hoofd'gebouwen met
gemeenschappelijke functies*

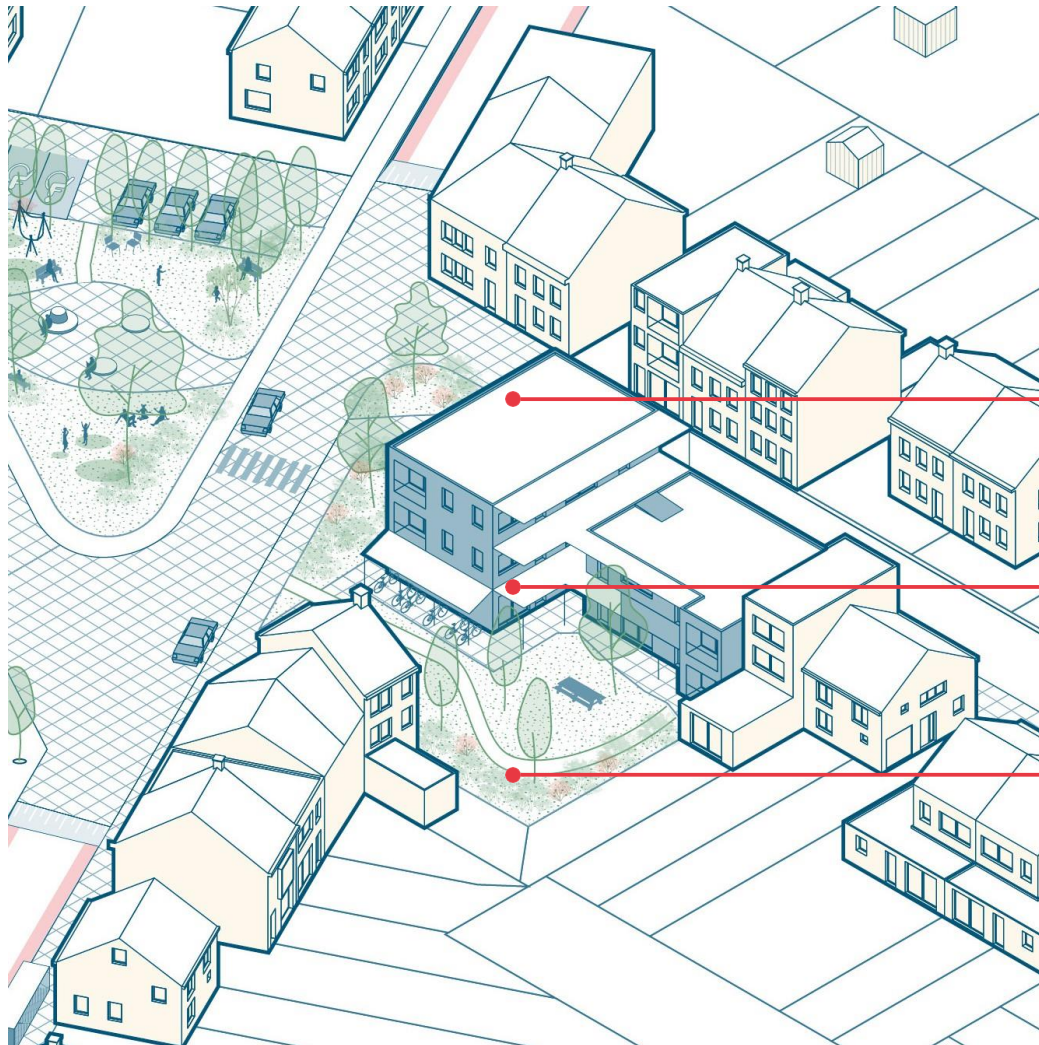
Gemeenschappelijke tuin

VERHAALLIJN 1: *Wonen in verschillende levensfasen*

1. Nieuwe woonprojecten geven nieuwe mogelijkheden

1. Nieuwe woonprojecten geven nieuwe mogelijkheden

Gestapelde woningbouw

Brede gangen/terrassen

Gemeenschappelijke tuin

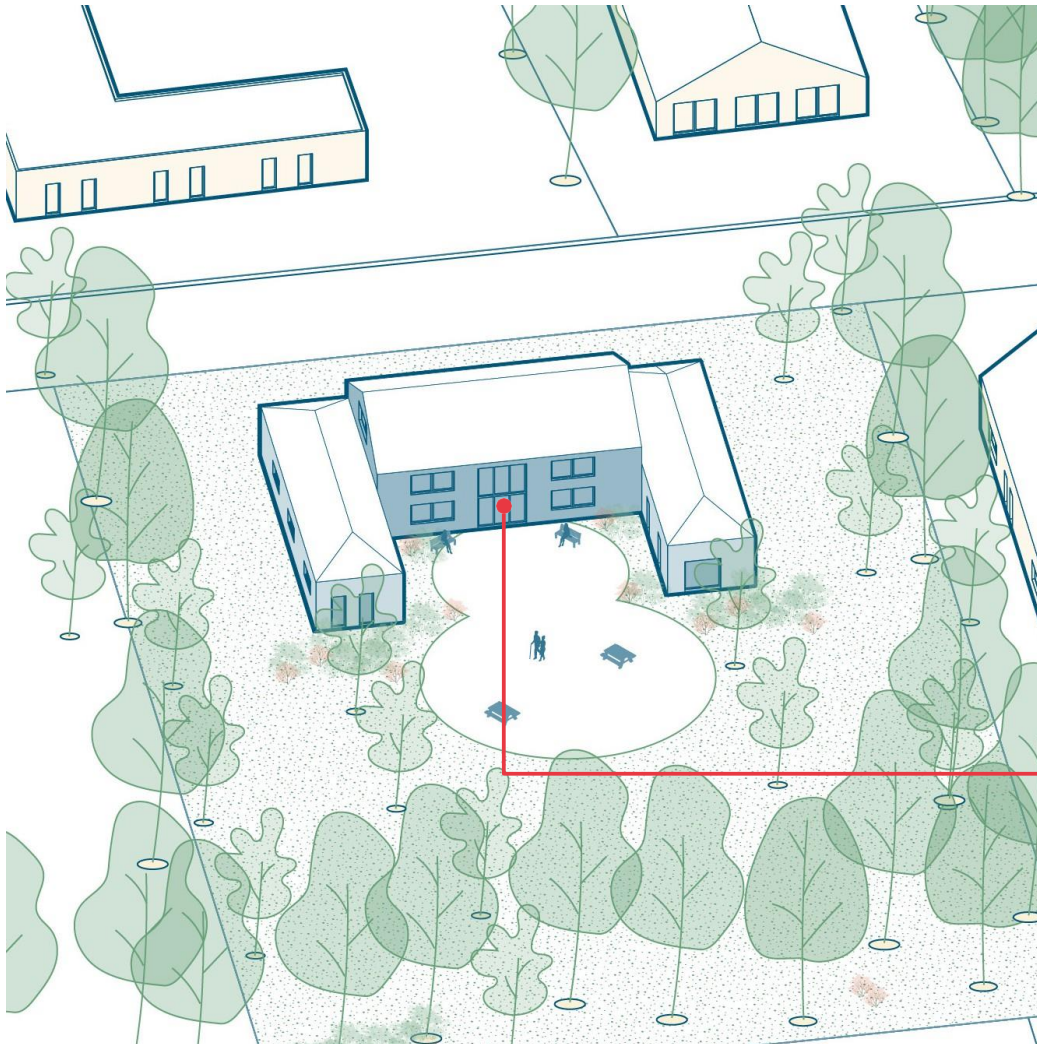
VERHAALLIJN 1: *Wonen in verschillende levensfasen*

1. Nieuwe woonprojecten geven nieuwe mogelijkheden

VERHAALLIJN 1: *Wonen in verschillende levensfases*

2. Zorgwonen

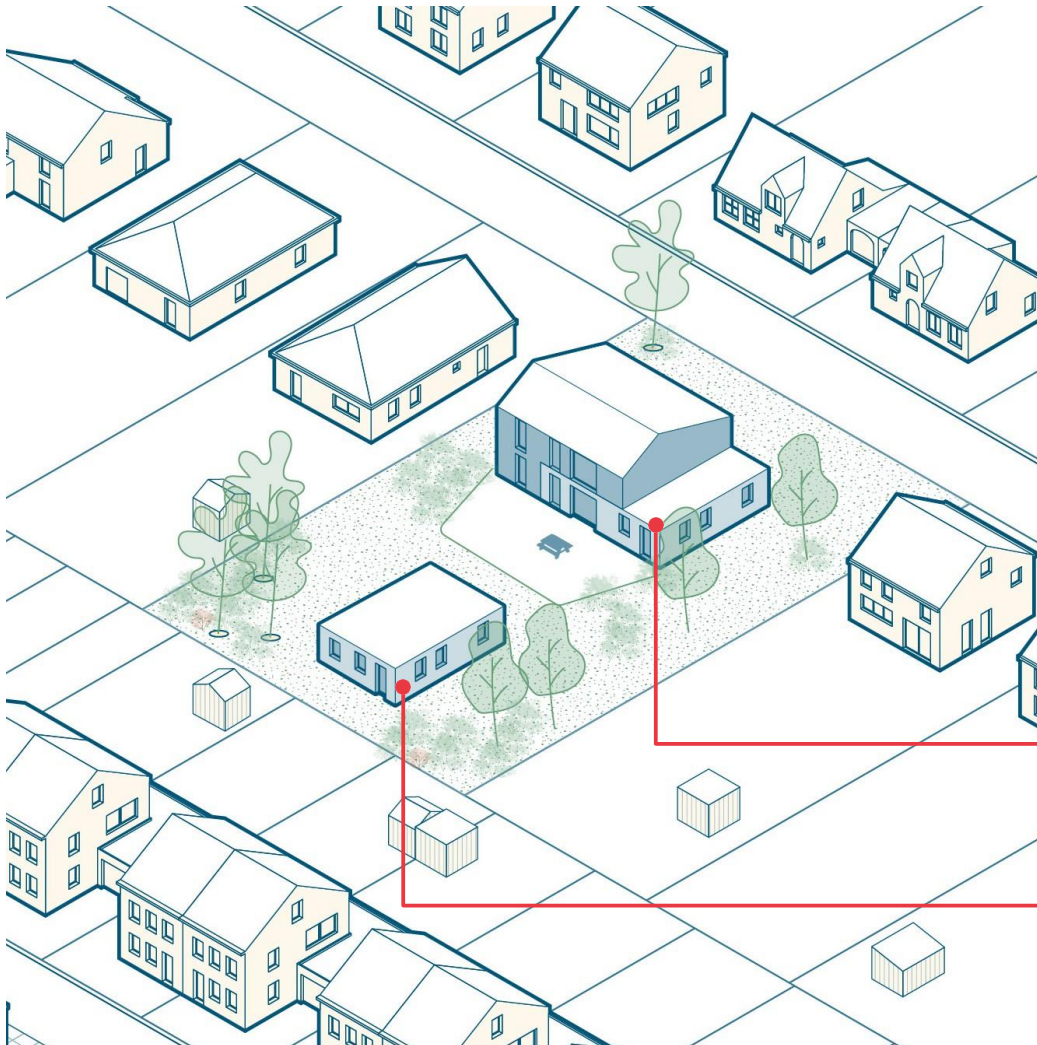

De pastorie Kleit - Onthaal WZC
Warmhof - OCMW Maldegem

*Grote woning kan worden opgedeeld
in kleinere (zorg)units*

VERHAALLIJN 1: *Wonen in verschillende levensfases*

2. Zorgwonen

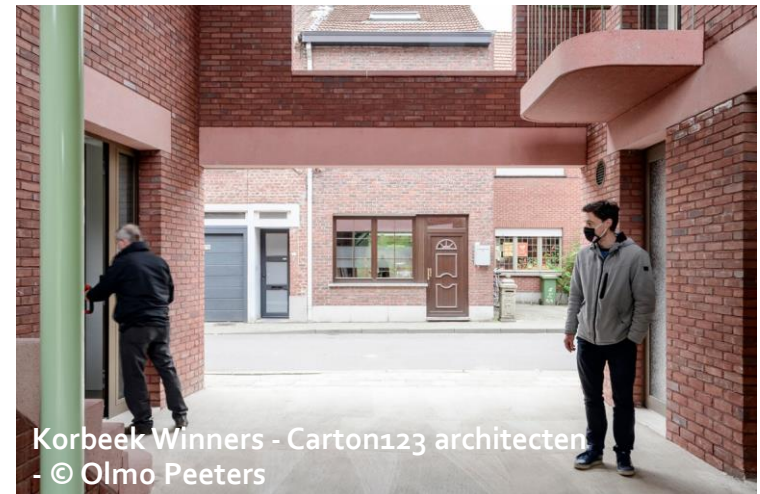
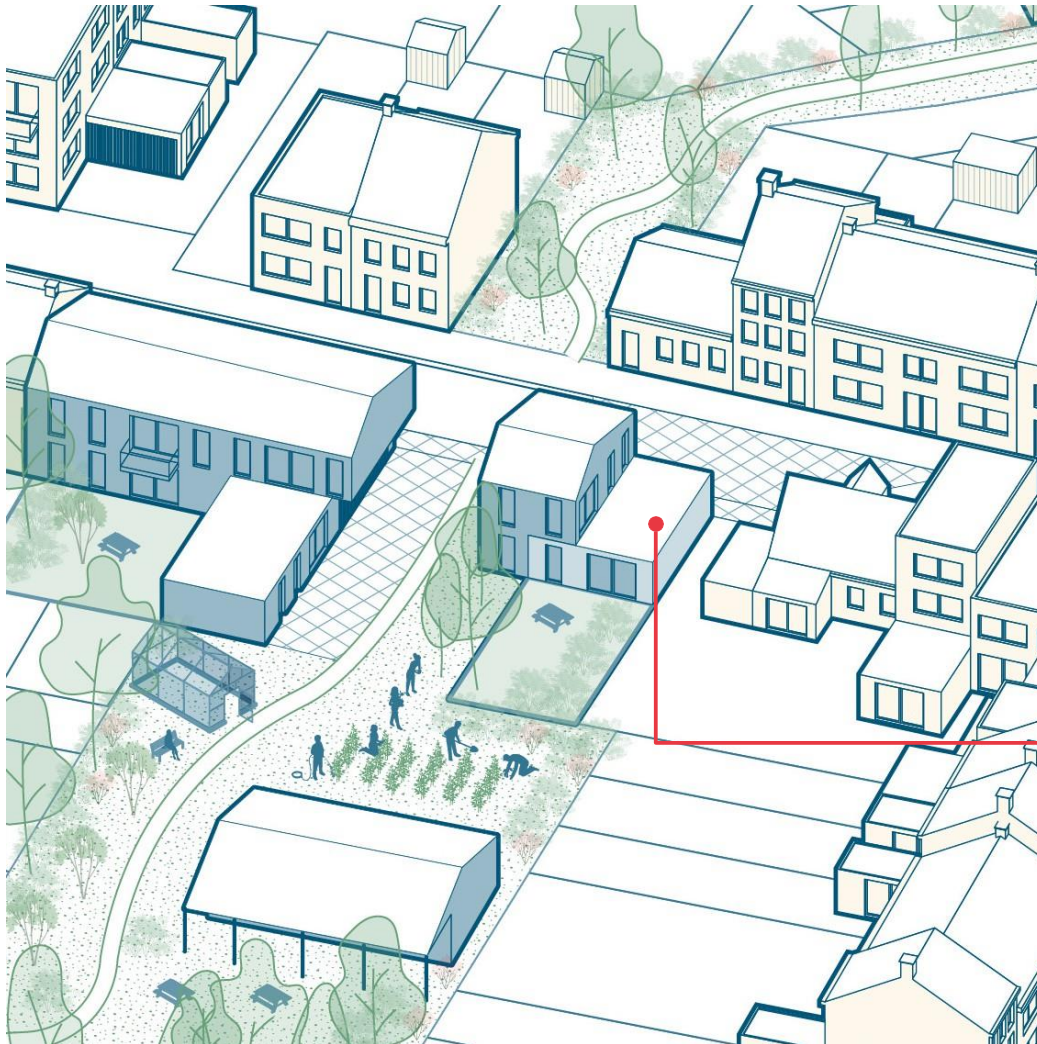

*Zorgwonen binnen het bestaande
bouwvolume van de woning*

*Zorgwonen in een vrijstaand
bijgebouw*

VERHAALLIJN 1: *Wonen in verschillende levensfasen*

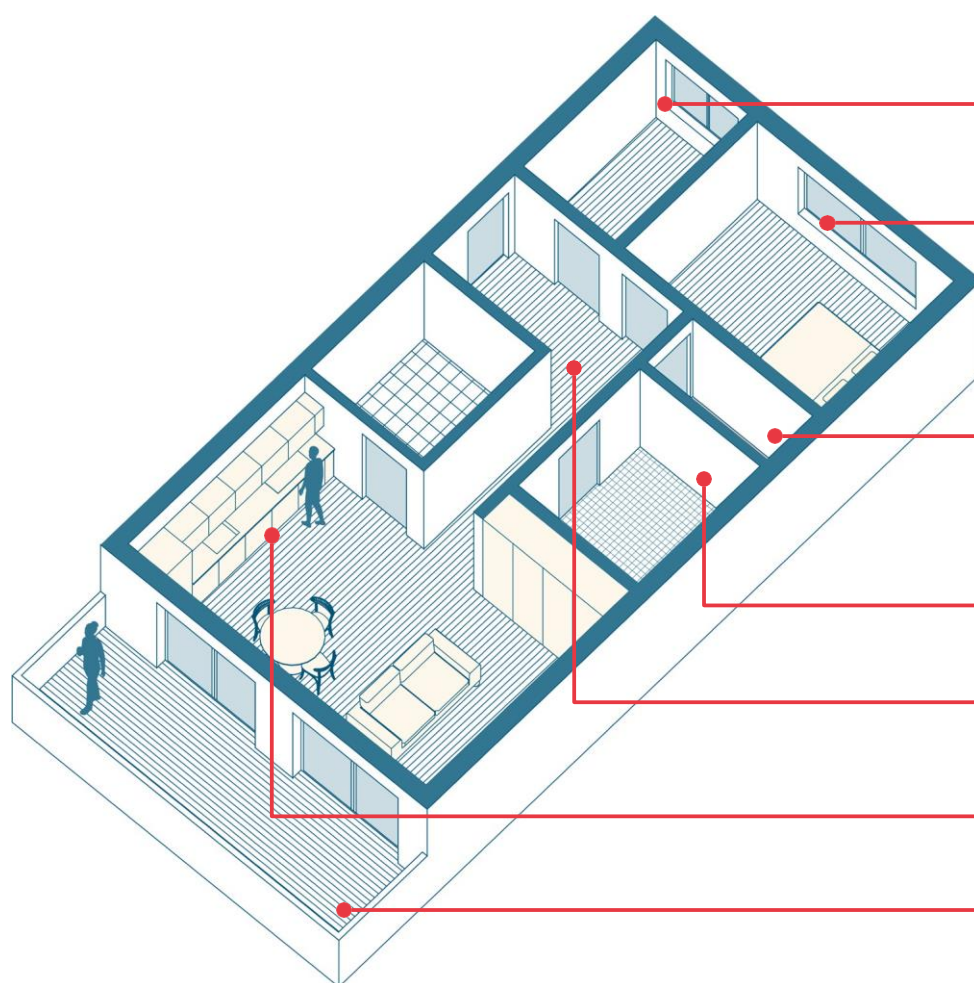
2. Zorgwonen

Korbeek Winners - Carton123 architecten
- © Olmo Peeters

*Aparte unit in een
meergezinswoning*

3. Een woning als een ander!

Tweede slaapkamer naast andere slaapkamer i.f.v. uitbreidbaarheid

Raamregel op min. hoogte

Badkamer/toilet naast slaapkamer voor potentiële verbinding

Wegneembare wand maakt draaicirkel voor rolstoel in badkamer mogelijk

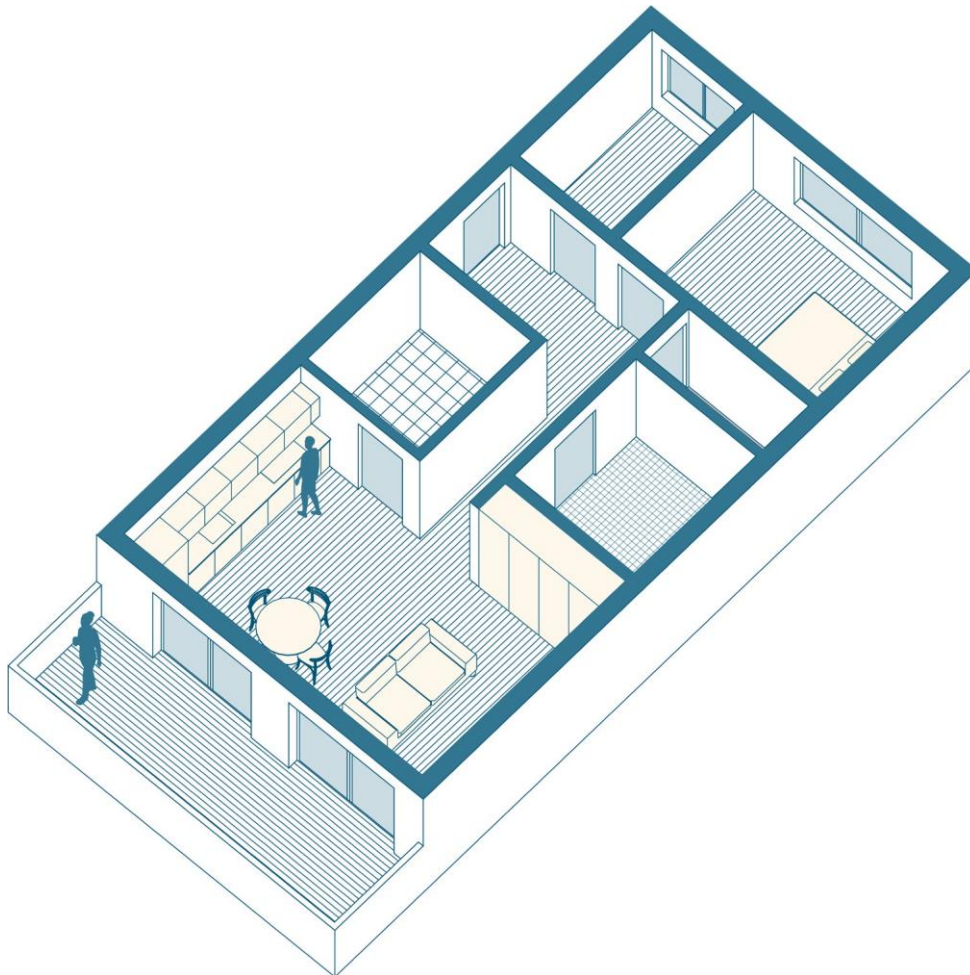
Brede haakse bocht in gang

Eén werklijn in keuken

Ruim terras zonder drempel

VERHAALLIJN 1: *Wonen in verschillende levensfases*

3. Een woning als een ander!

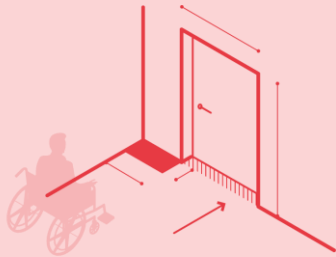
VERHAALLIJN 1: *Wonen in verschillende levensfases*

3. Een woning als een ander!

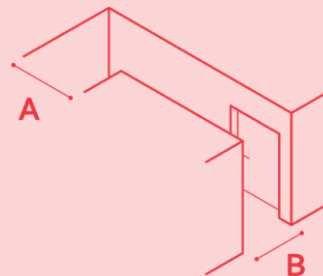

VERHAALLIJN 1: *Wonen in verschillende levensfasen*

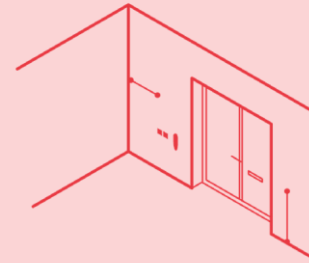
Waar houden we rekening mee?

Opstelruimte naast deurklink
voor draaideur/schuifdeur

Breedtes haakse bochten

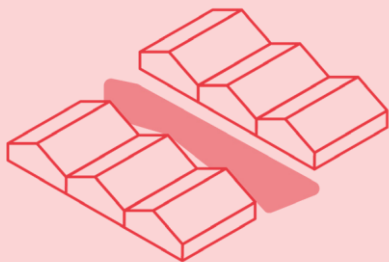
Hoogte bedieningen

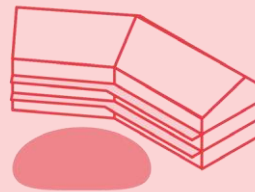
Organisatie ruimtes

VERHAALLIJN 1: *Wonen in verschillende levensfases*

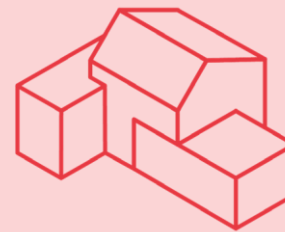
Waar houden we rekening mee?

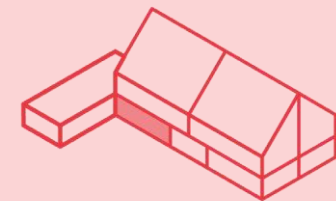
Woonerf

Gaanderijwoning

Tetriswoning

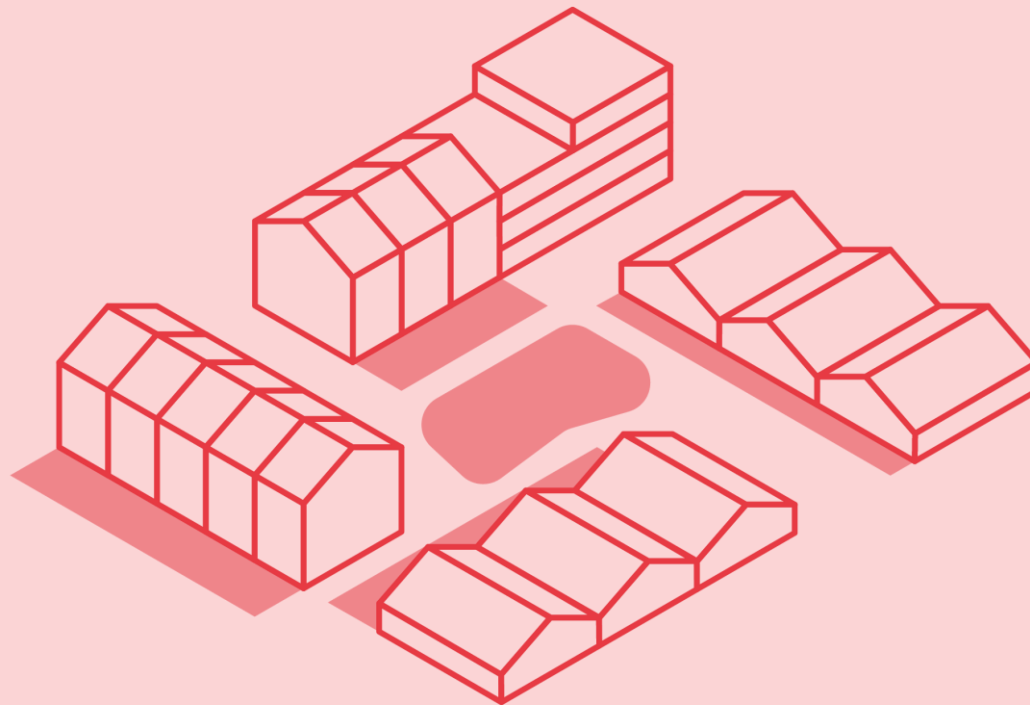

Bestaande woning
opgedeeld in kleinere
(zorg)units

(Deels gebaseerd op de Toolbox Dorpse Architectuur van AR-TUR i.s.m. Public Space, KU Leuven, Vlaamse Departement Omgeving en Provincie Antwerpen (2021))

VERHAALLIJN 1: *Wonen in verschillende levensfases*

Waar houden we rekening mee?

Gedifferentieerde woonontwikkeling

Wonen in de tijd

boek I - de inspiratiegids

informatie bundelen in 6 verhaallijnen/thema's

- ① *Wonen in verschillende levensfases*
- ② *Wonen in de nabijheid*
- ③ *Wonen in een gemeenschap*
- ④ *Wonen met een actieve levensstijl*
- ⑤ *Wonen en tot rust komen*
- ⑥ *Wonen met eigenheid*

VERHAALLIJN 3

Wonen in de tijd is...

wonen in een gemeenschap

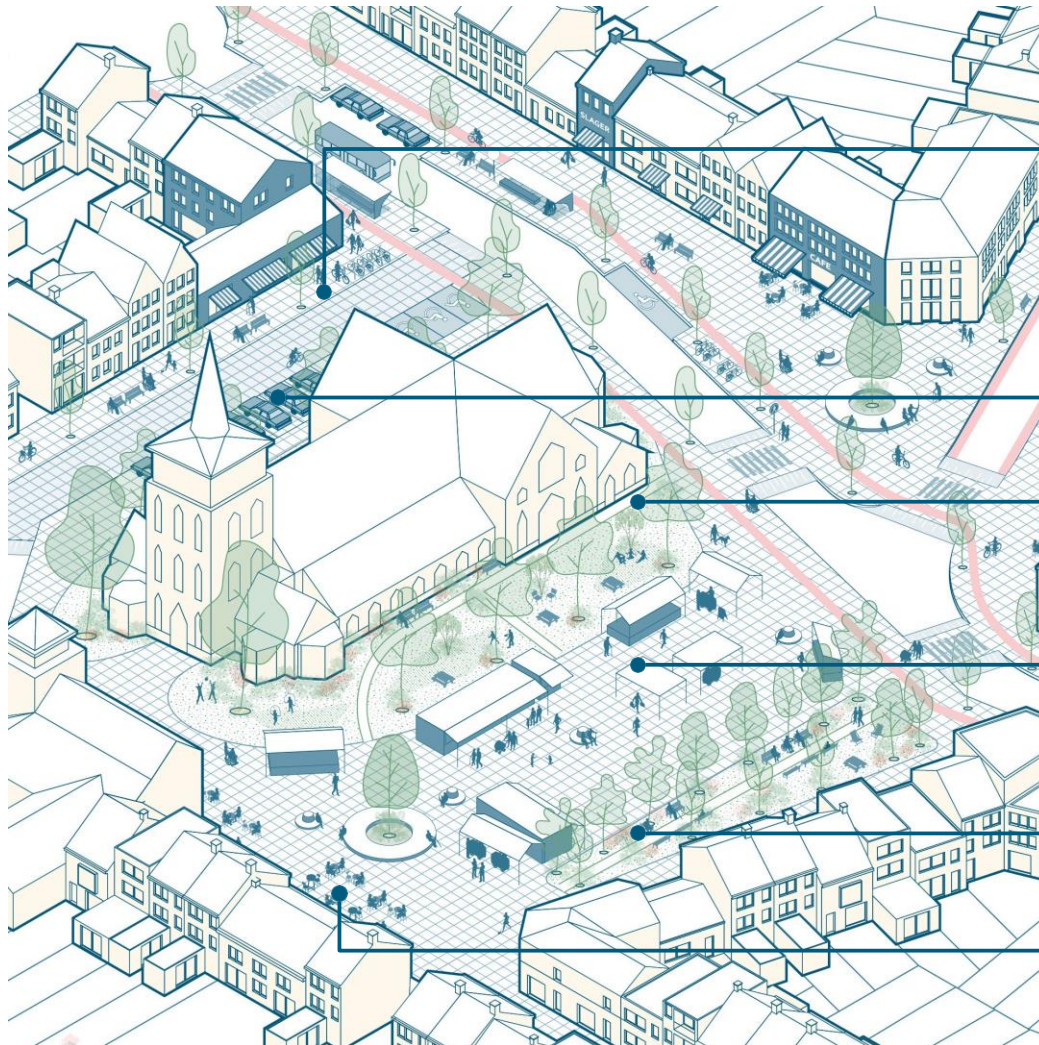
Het is belangrijk om plekken te creëren waar mensen **gemakkelijk kunnen samenkomen**, zowel binnen als buiten. We gaan **eenzaamheid** tegen en creëren **samenhorigheid**. Deze ontmoetingsplekken kunnen variëren van grote, centrale pleinen tot kleine zithoekjes op straat, en zijn voor iedereen makkelijk te bereiken.

- ① Inzetten op centrale ontmoetingsruimtes
- ② Voorzieningen als ontmoetingsruimtes
- ③ Ruimte voor occasionele ontmoetingen binnen een woonproject

1. Inzetten op centrale ontmoetingsruimtes

Drempelloze overgang naar omliggende straten

Parkeren clusteren

Groene randen

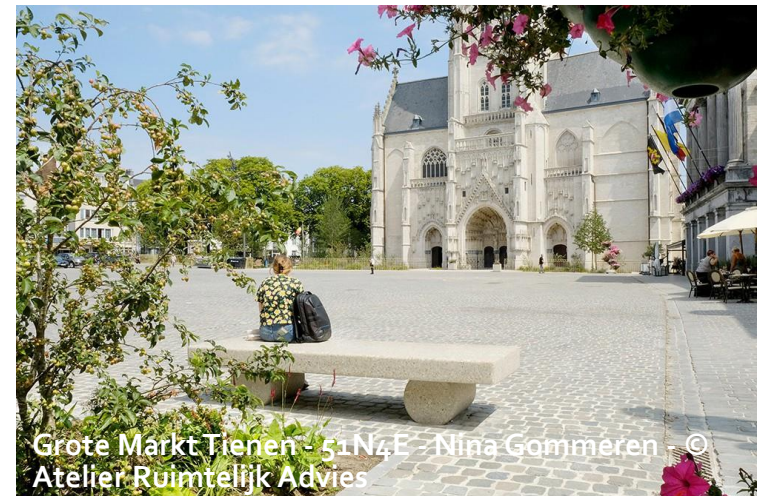
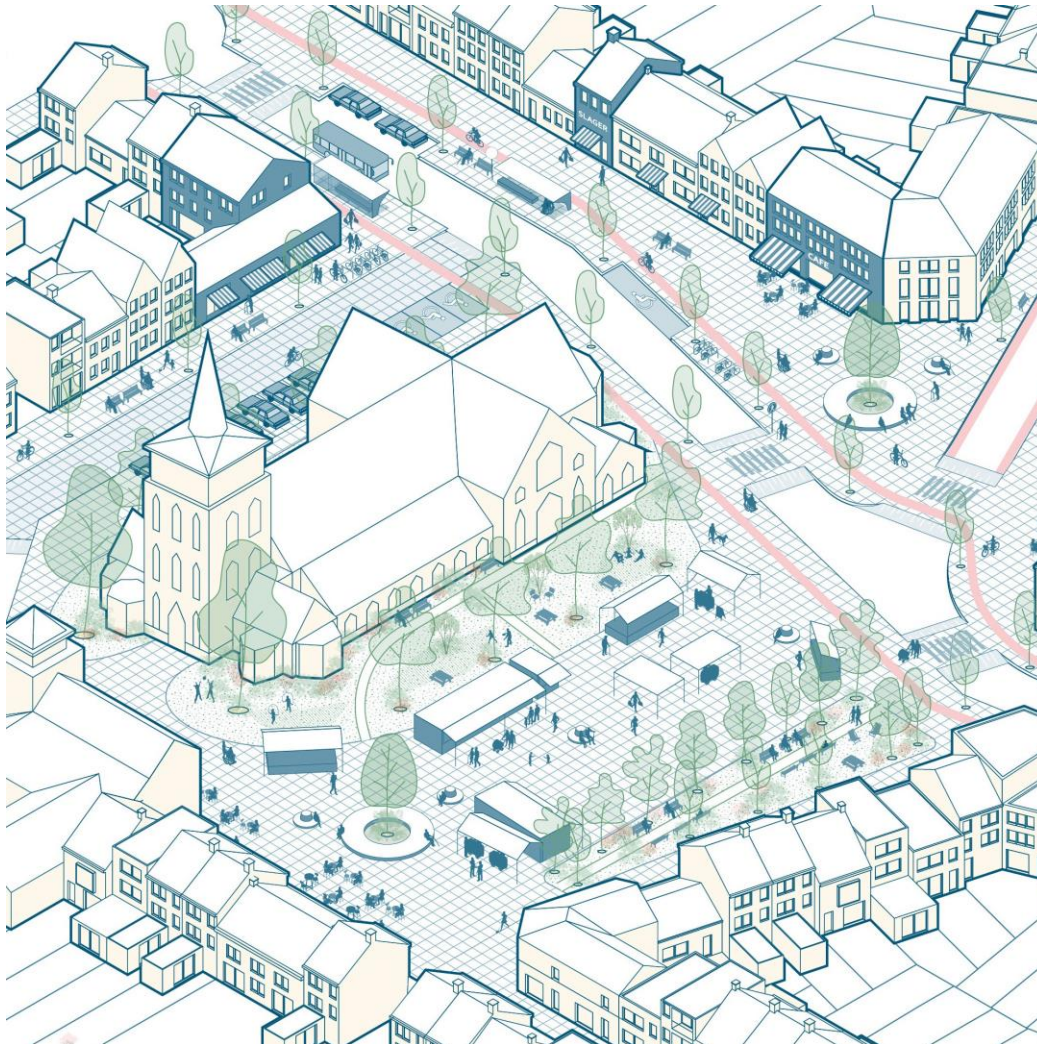
Flexibel plein voor uiteenlopende activiteiten

Rust- en verpozingsplekken

Meer ruimte voor horeca

VERHAALLIJN 3: *Wonen in een gemeenschap*

1. Inzetten op centrale ontmoetingsruimtes

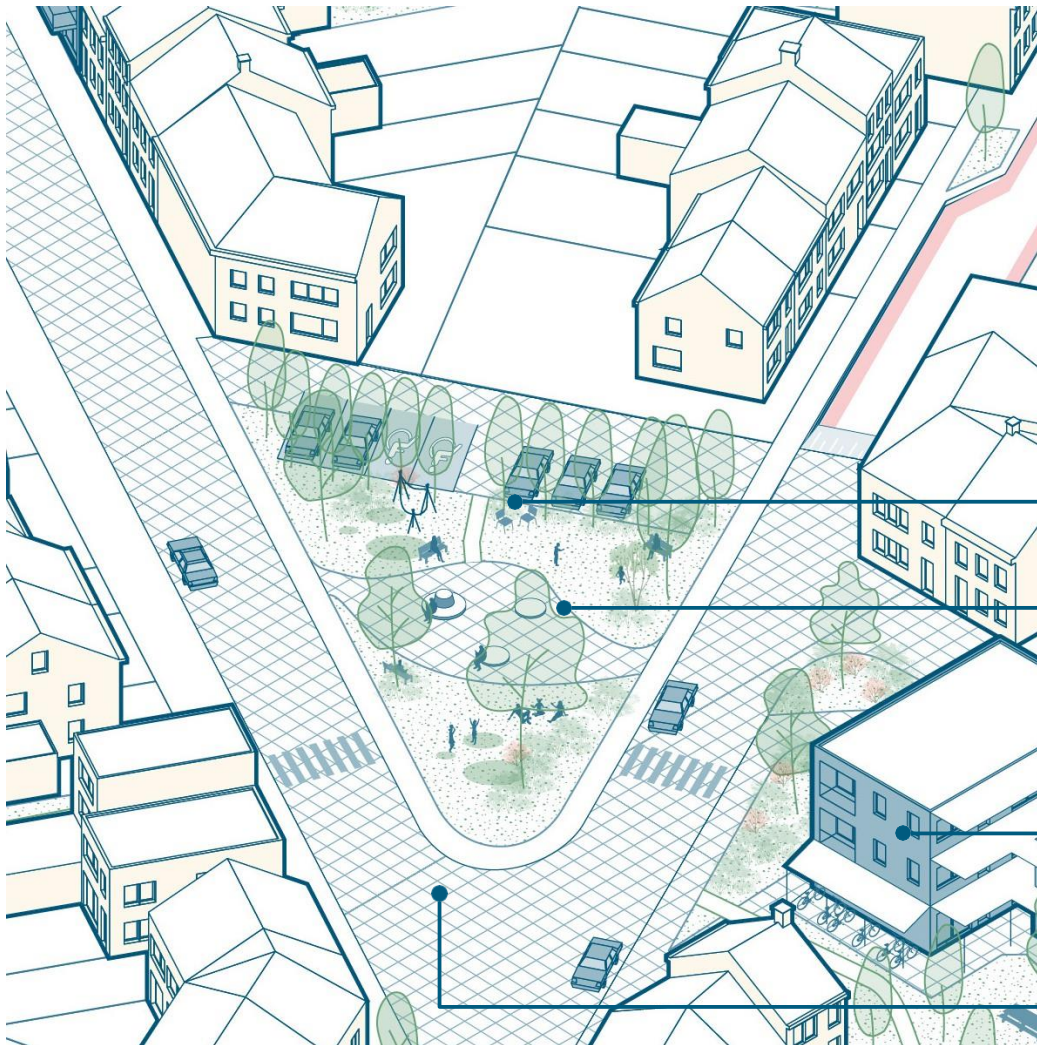

Grote Markt Tienen - 51N4E - Nina Gommeren - ©
Atelier Ruimtelijk Advies

Kardinaal Mercierplein Jette - Omgeving -
©Christophe Van Couteren

1. Inzetten op centrale ontmoetingsruimtes

Parkeren aan de rand met een groene inbedding

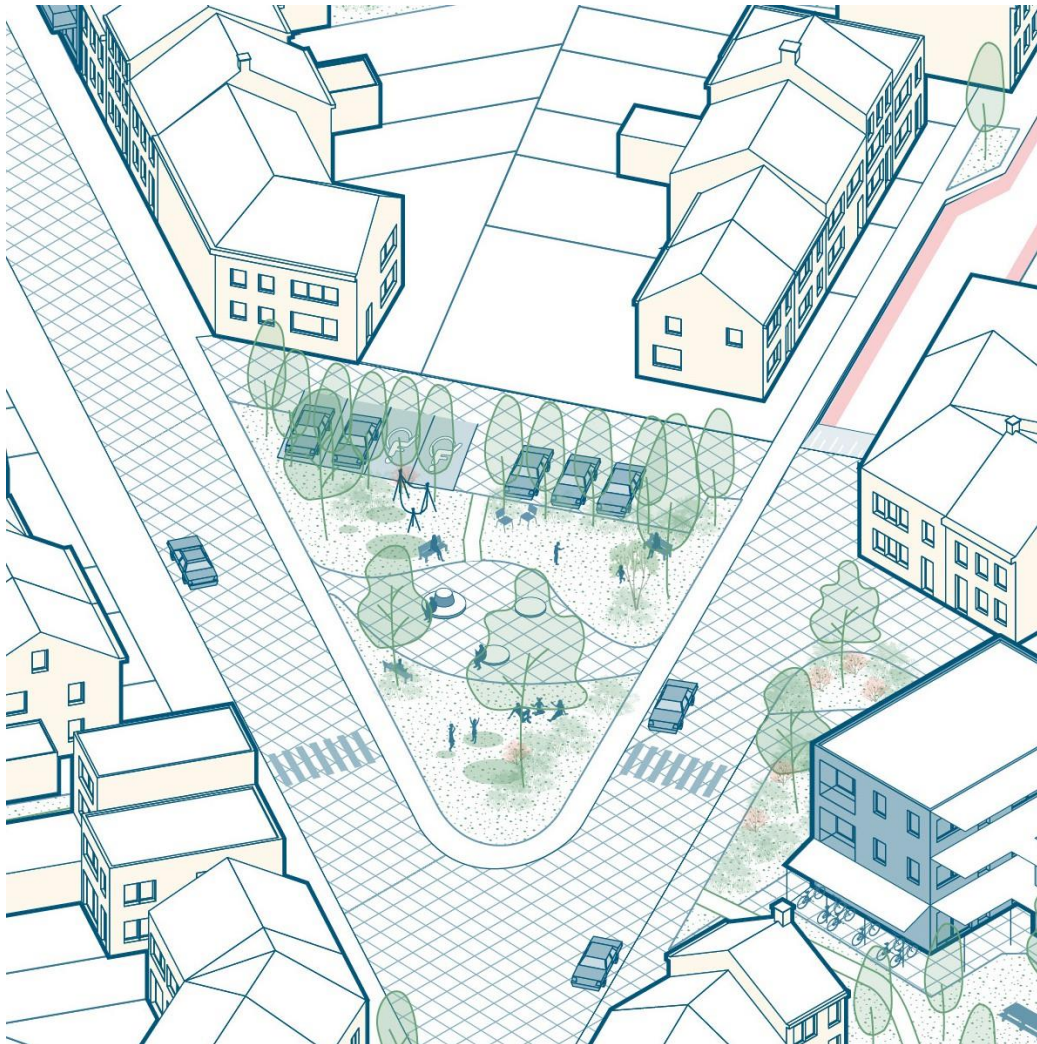
Klein groen dorpsplein

Levensloopbestendig woonproject sluit naadloos aan op de publieke ruimte

Autoluwe woonstraten zonder drempels

VERHAALLIJN 3: *Wonen in een gemeenschap*

1. Inzetten op centrale ontmoetingsruimtes

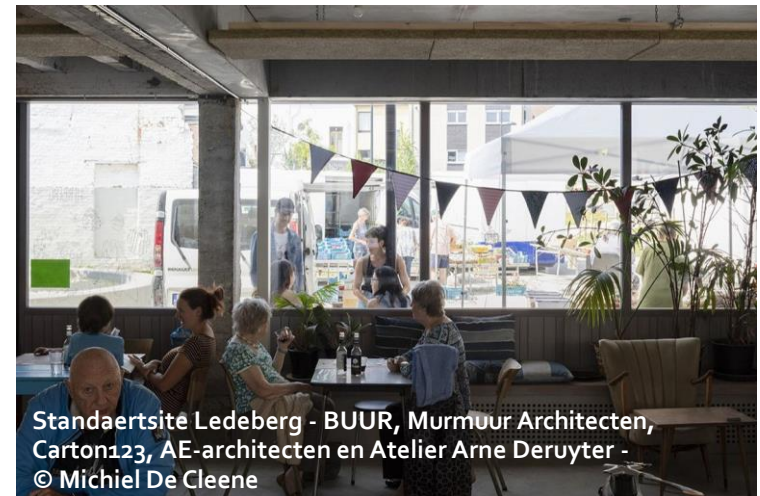
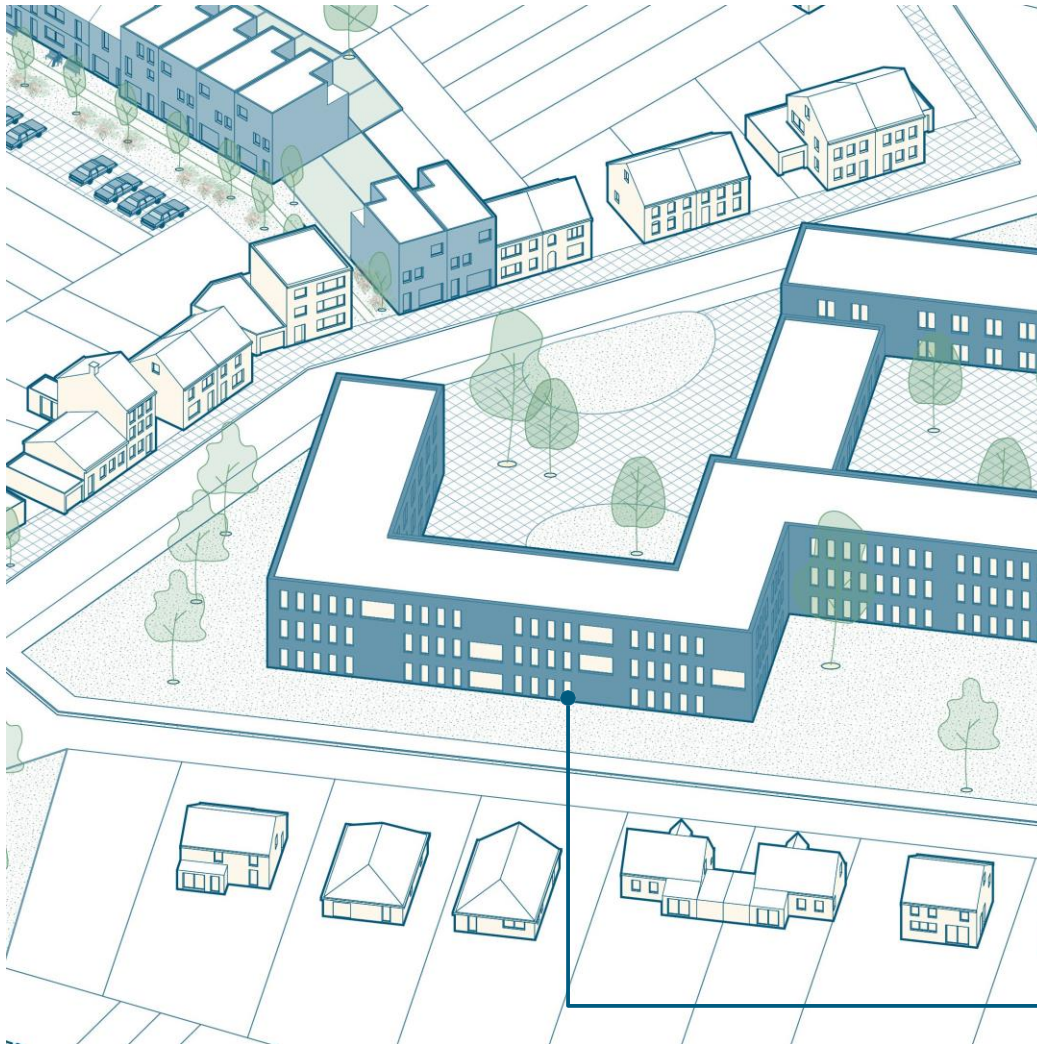
2. Voorzieningen als ontmoetingsruimtes

Gate 15 te Antwerpen - BOB361 architects -
© André Nullens

*Extra ruimte en zitmeubilair voor de
lokale voorziening*

2. Voorzieningen als ontmoetingsruimtes

Standaertsite Ledeberg - BUUR, Murmuur Architecten, Carton123, AE-architecten en Atelier Arne Deruyter - © Michiel De Cleene

*Plaatselijke school kan na schooluren
plaats bieden voor lokale
verenigingen*

3. Ruimte voor occasionele ontmoetingen binnen een woonproject

Voortuinen en adressen sluiten aan op collectieve tuin

Gedeelde functies in plint

Collectieve tuin waarrond woningen zijn georiënteerd

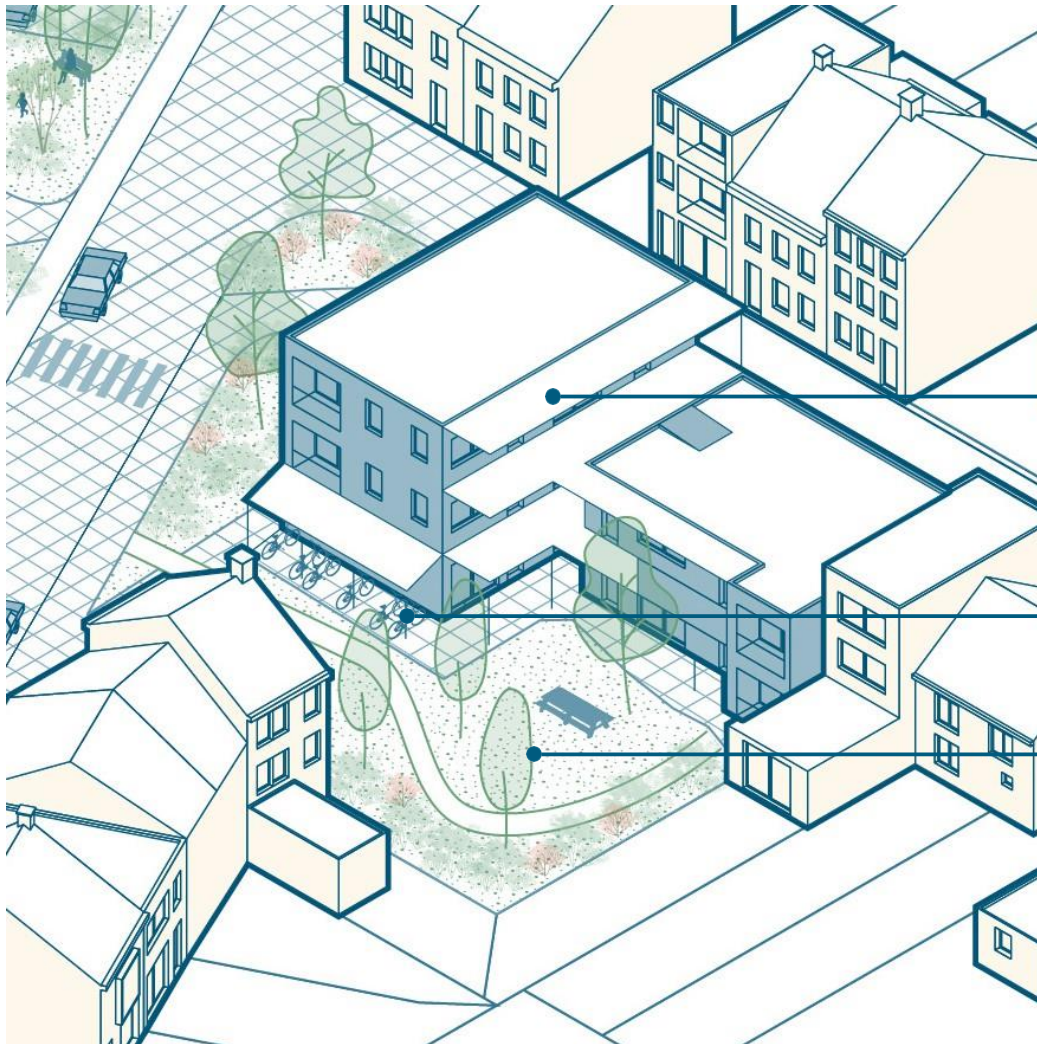
Korte wandeldoorsteken verbinden verschillende groenplekken

Circulatie als ontmoetingsruimte

3. Ruimte voor occasionele ontmoetingen binnen een woonproject

3. Ruimte voor occasionele ontmoetingen binnen een woonproject

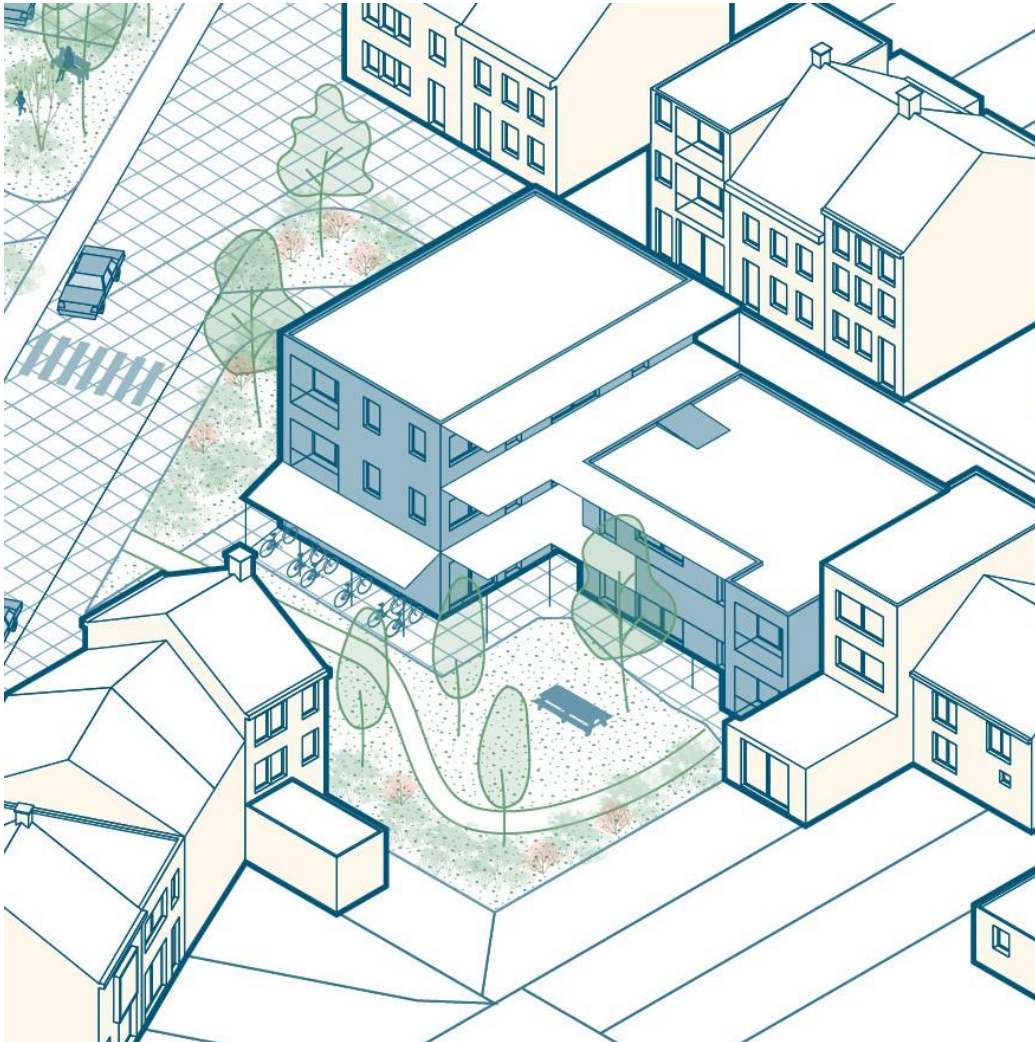

*Gestapelde woningen met overdekte
buitencirculatie*

Gedeelde fietsenparking

Gedeelde tuin

3. Ruimte voor occasionele ontmoetingen binnen een woonproject

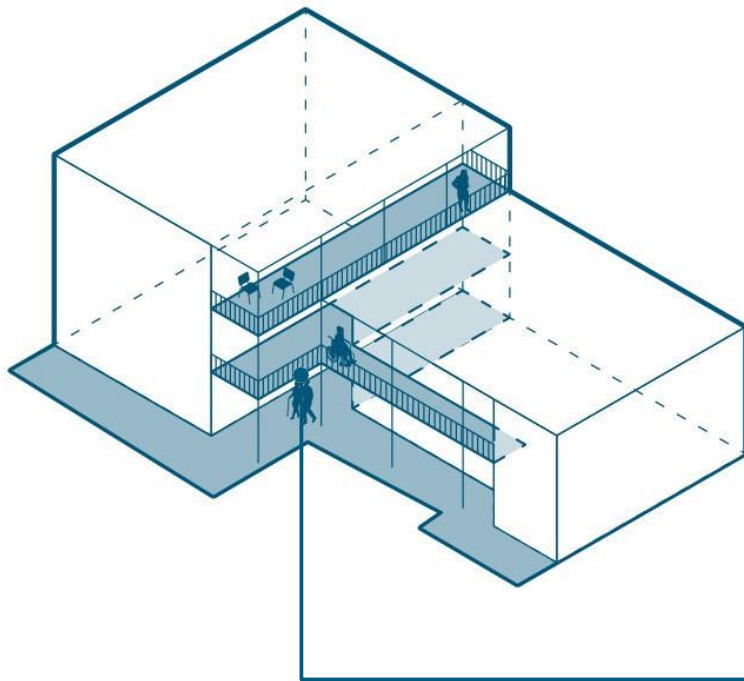

't Getouw Abbeyfieldhuis Westmalle - AID architecten - © Lucid

Wibier Sint-amandsberg - OYO - © Sally Lierman

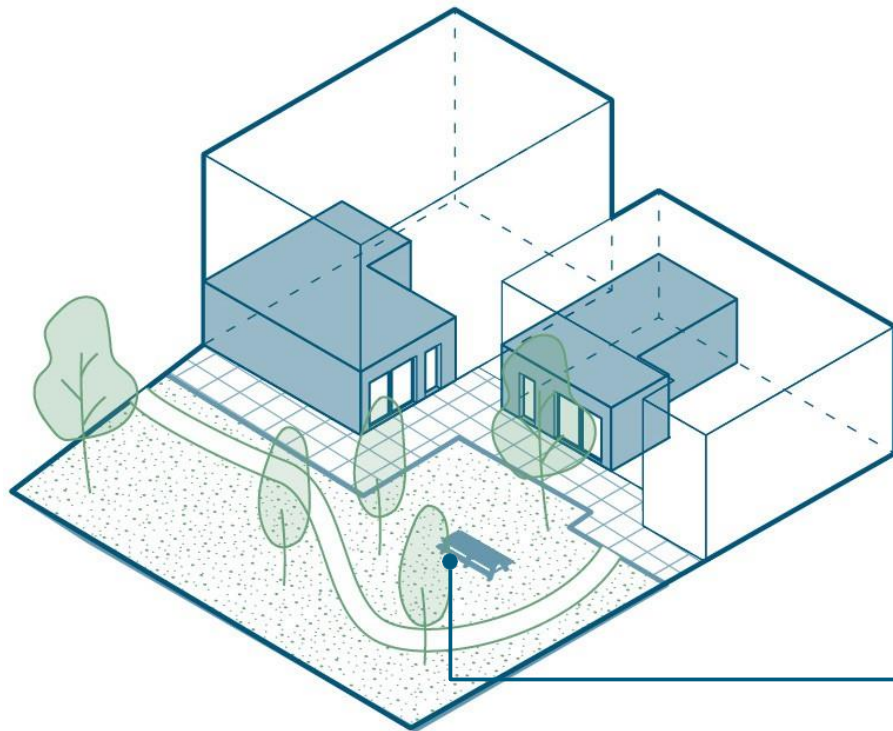
3. Ruimte voor occasionele ontmoetingen binnen een woonproject

Brouwerijsite Meer - AID architecten - © Lucid

Brede circulatieruimte

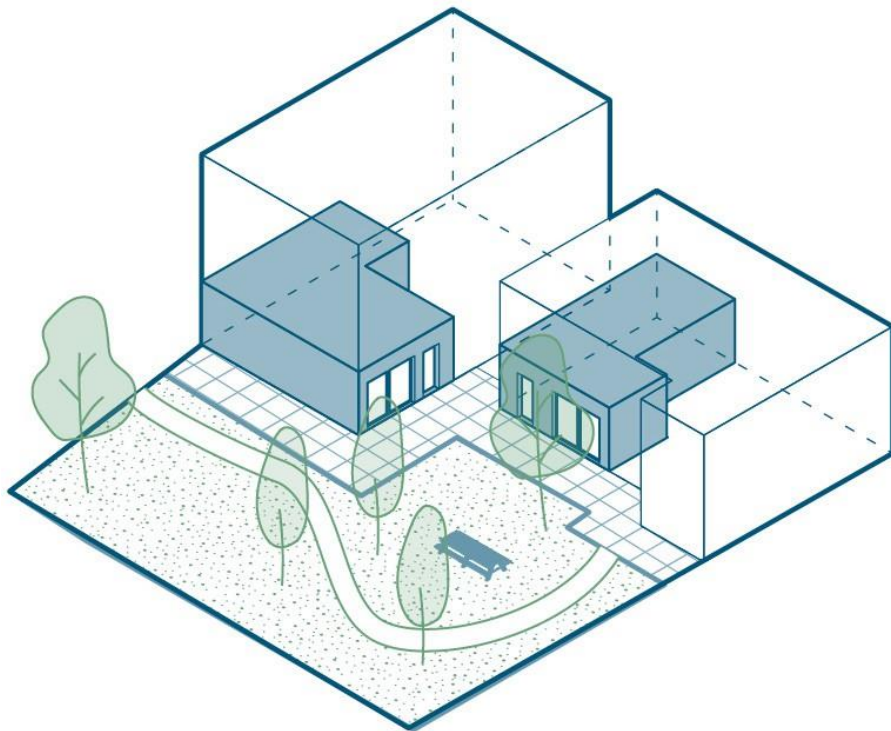
3. Ruimte voor occasionele ontmoetingen binnen een woonproject

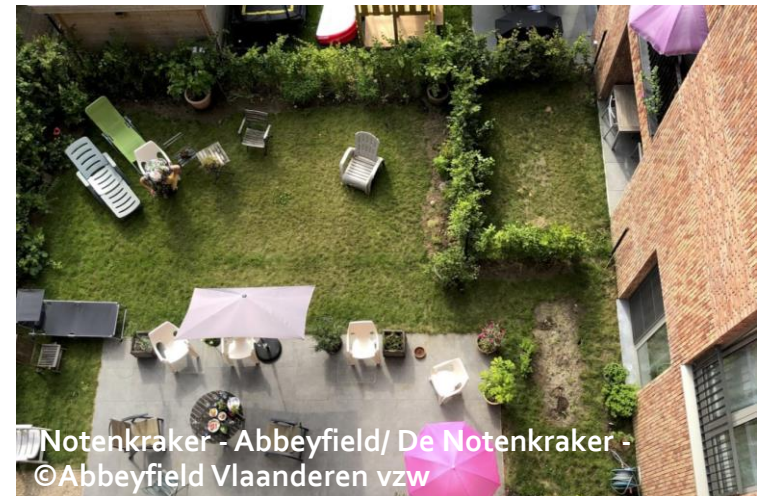
Villa Kameleon - Felt - © Stijn Bollaert

Gedeelde functies in plint

3. Ruimte voor occasionele ontmoetingen binnen een woonproject

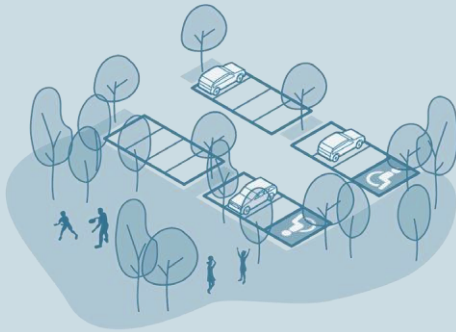

Villa Kameleon - Felt - © Stijn Bollaert

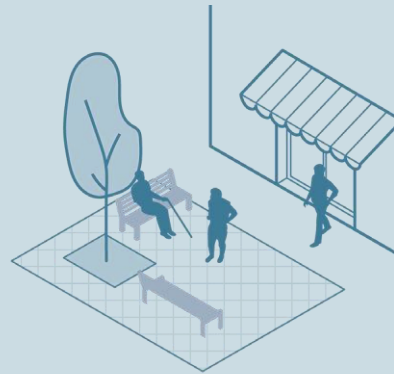

Notenkraker - Abbeyfield/ De Notenkraker -
©Abbeyfield Vlaanderen vzw

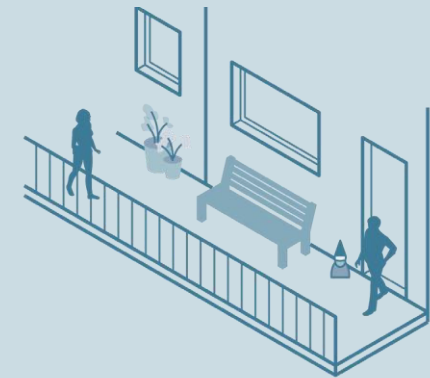
Waar houden we rekening mee?

**Centrale
ontmoetingsplaatsen: hoe
omgaan met parkeren?**

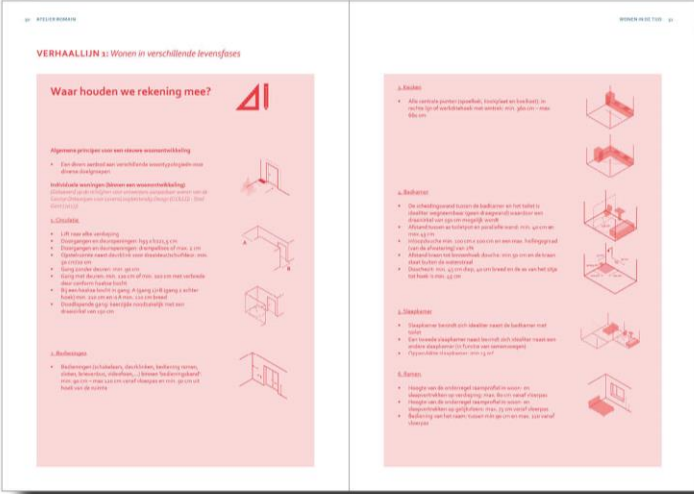
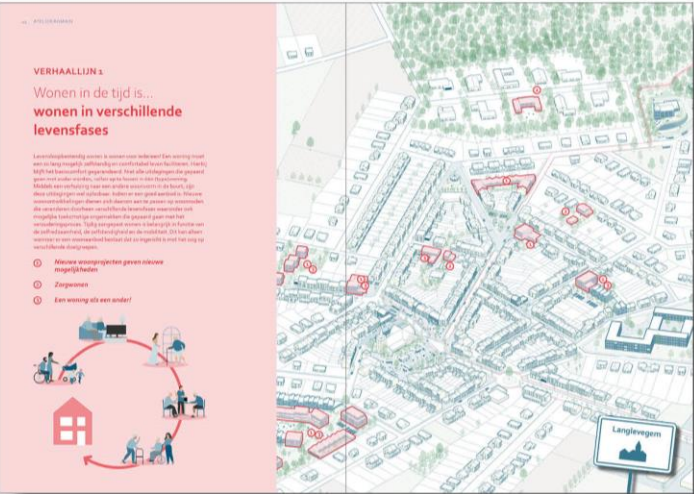
**Aansluitende publieke
ruimte bij voorzieningen**

**Circulatie inzetten als
ontmoetingsruimte**

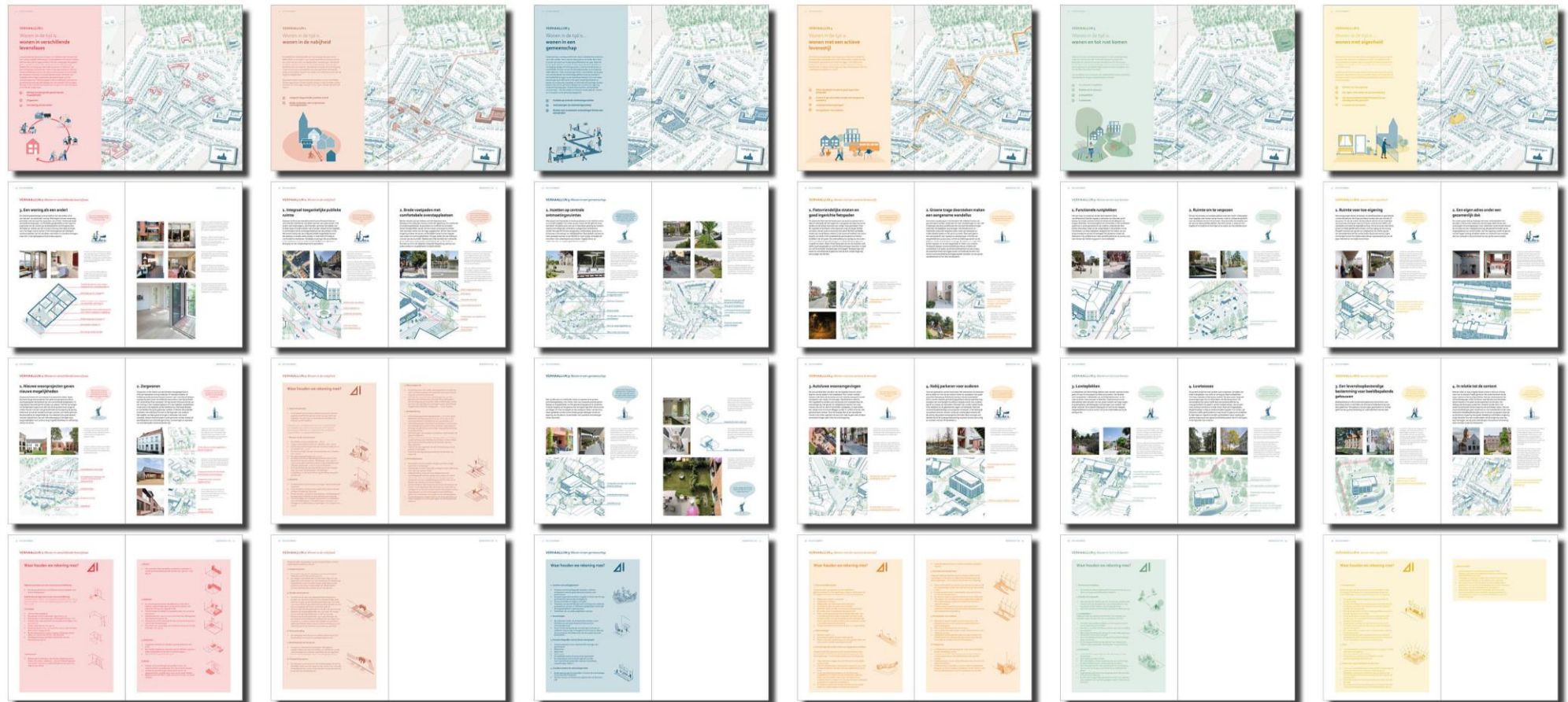
Wonen in de tijd

boek I - de inspiratiegids

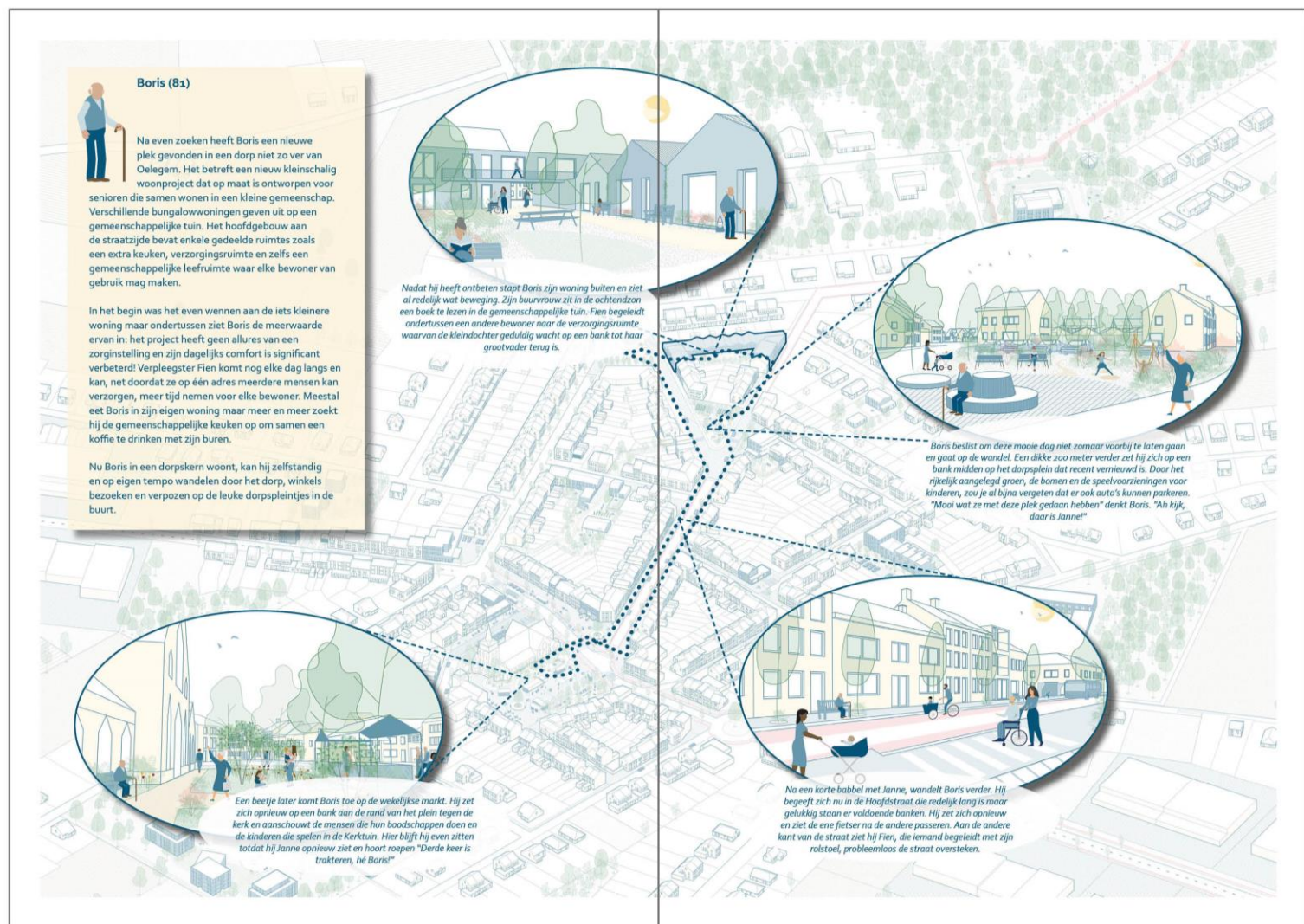

Wonen in de tijd

boek I - de inspiratiegids

boek I - de inspiratiegids

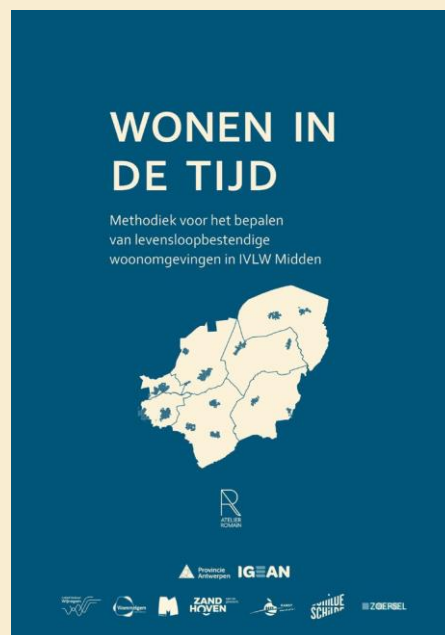
Wonen in de tijd

drie instrumenten

Boek I

*Een inspiratiegids voor
levensloopbestendige
woonomgevingen*

Boek II

*Een methodiek voor het bepalen
van levensloopbestendige
woonomgevingen in IVLW Midden*

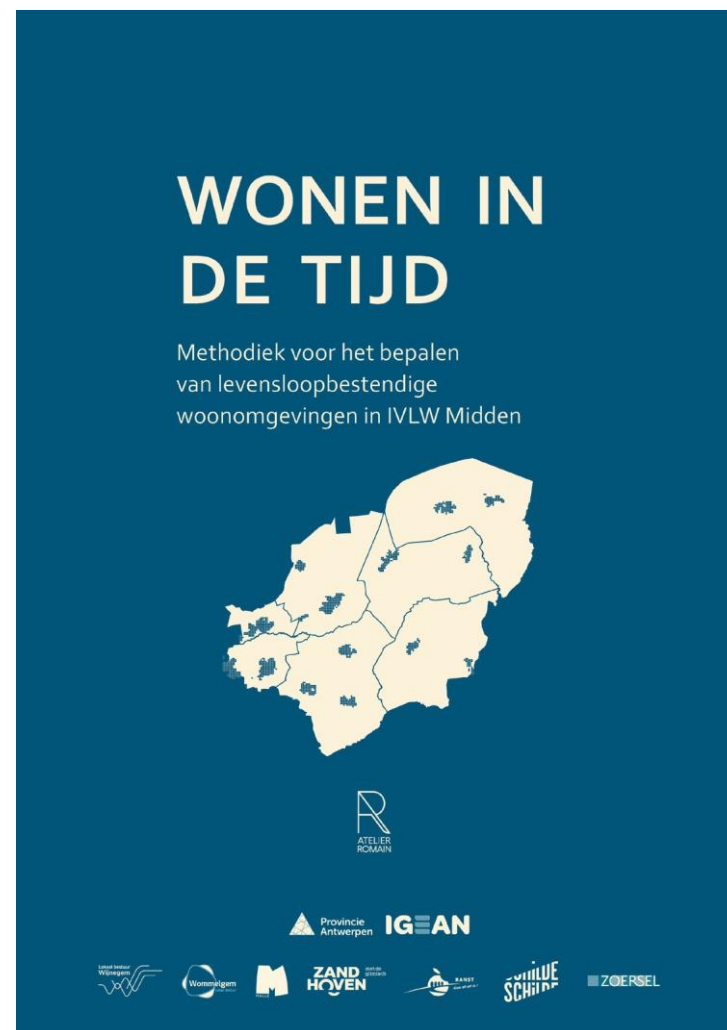
Boek III

*Bouwstenen voor een instrument
voor levensloopbestendige
woonomgevingen*

boek II - de methodiek voor het bepalen van plekken

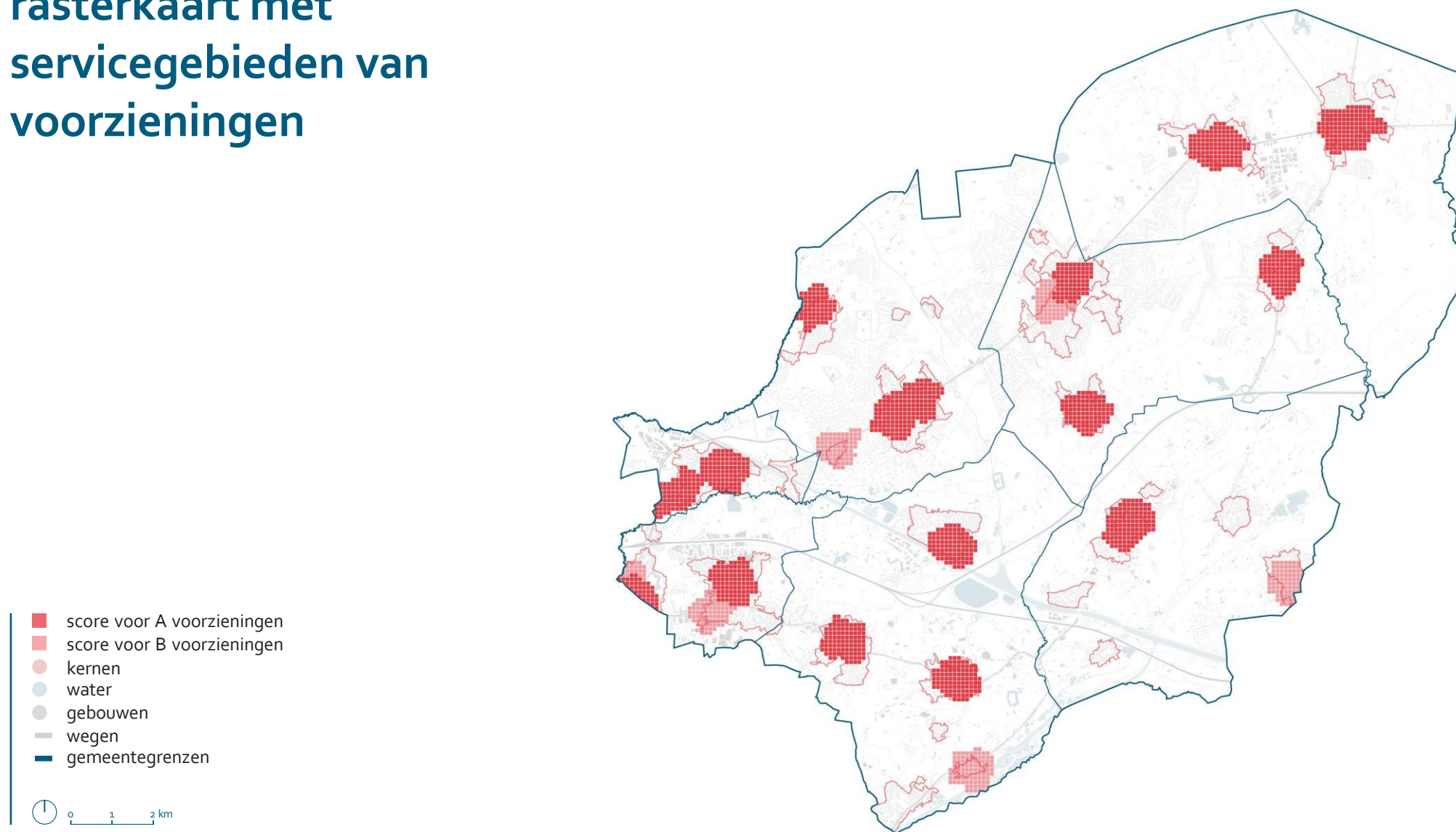
doel

- *Alles begint bij de **ligging van een woning***
- *A.d.h.v. **ruimtelijke randvoorwaarden** bepalen we welke plekken vandaag binnen de regio geschikt zijn om **lang en zelfredzaam** te kunnen wonen*
- ***Kansen aanreiken** aan de gemeenten*

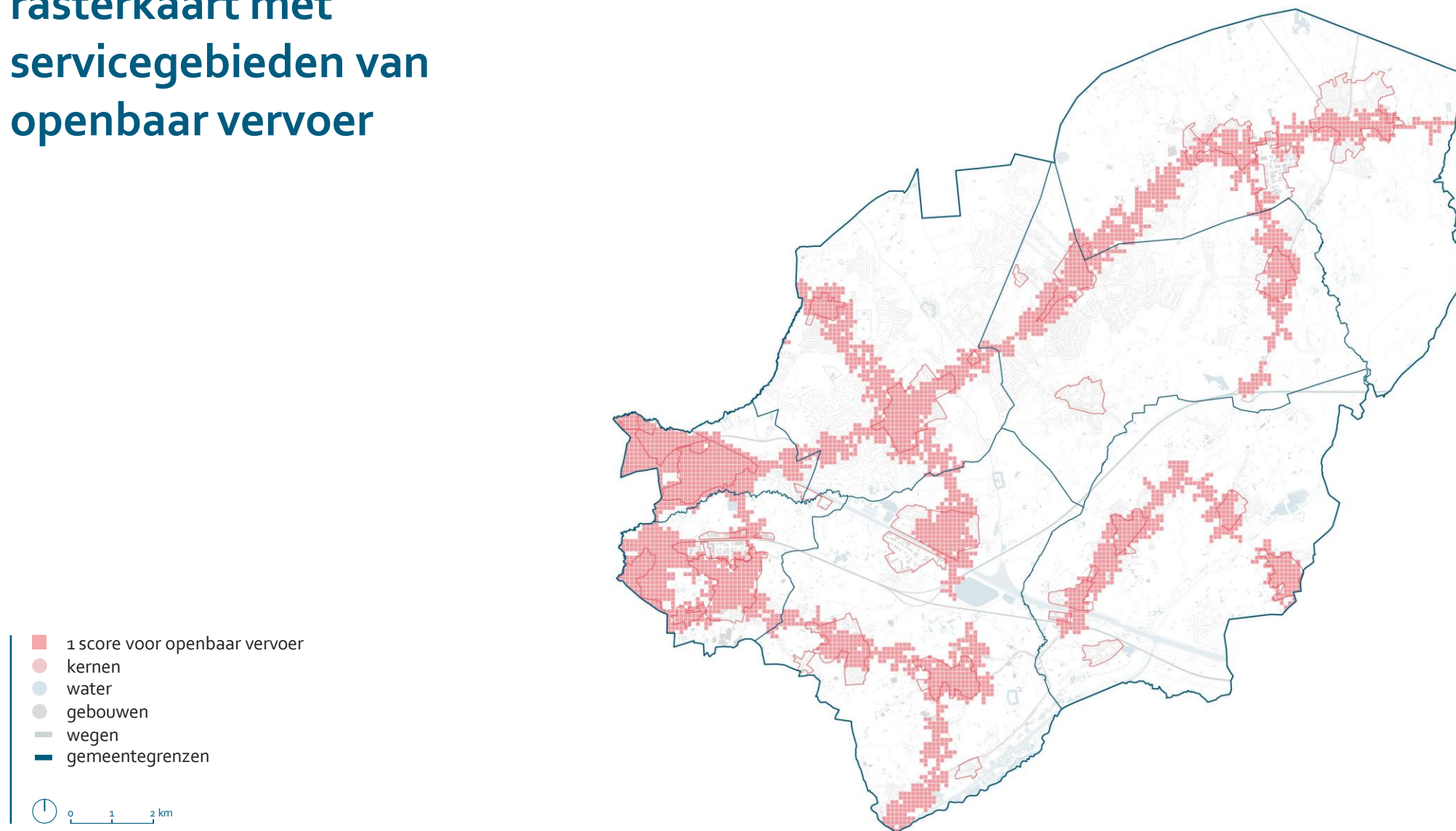
boek II - de methodiek voor het bepalen van plekken

rasterkaart met servicegebieden van voorzieningen

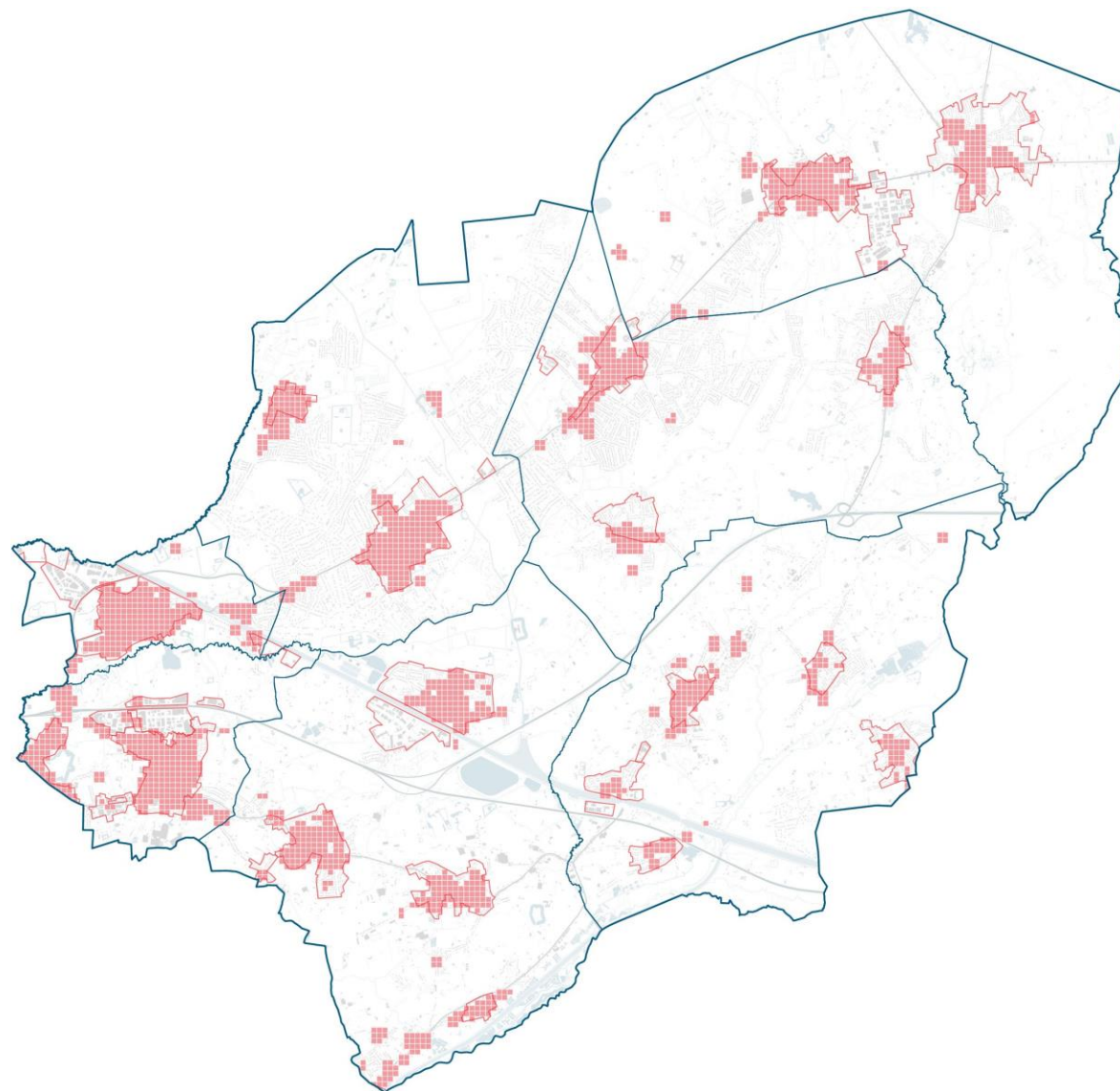
boek II - de methodiek voor het bepalen van plekken

rasterkaart met servicegebieden van openbaar vervoer

boek II - de methodiek voor het bepalen van plekken

rasterkaart met nabijheid adressen

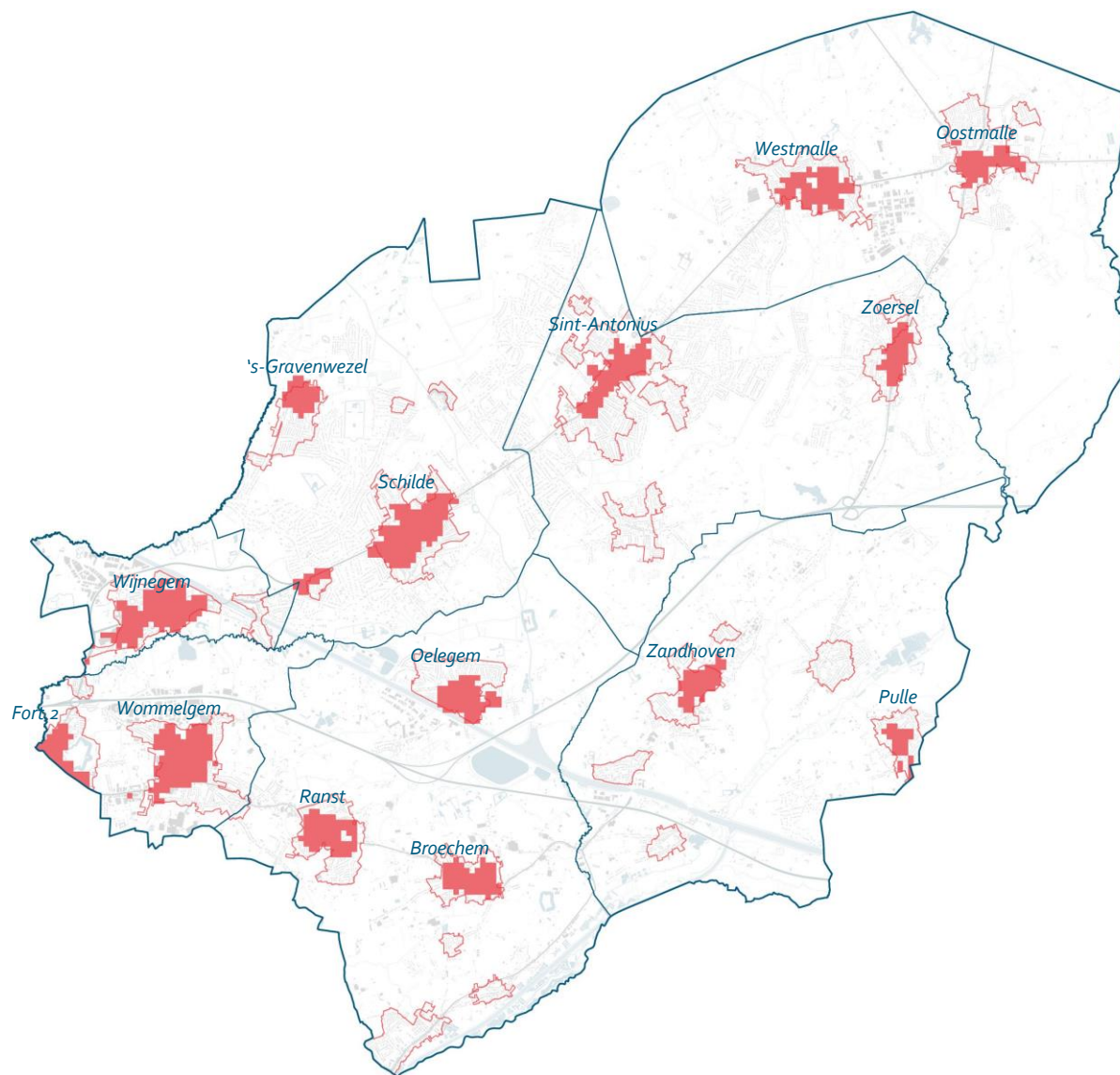

- 1 score voor zones met > 14 adressen binnen een straal van 100 m
- kernen
- water
- gebouwen
- wegen
- gemeentegrenzen

0 1 2 km

boek II - de methodiek voor het bepalen van plekken

kansenplekken

Wonen in de tijd

boek II - de methodiek voor het bepalen van plekken

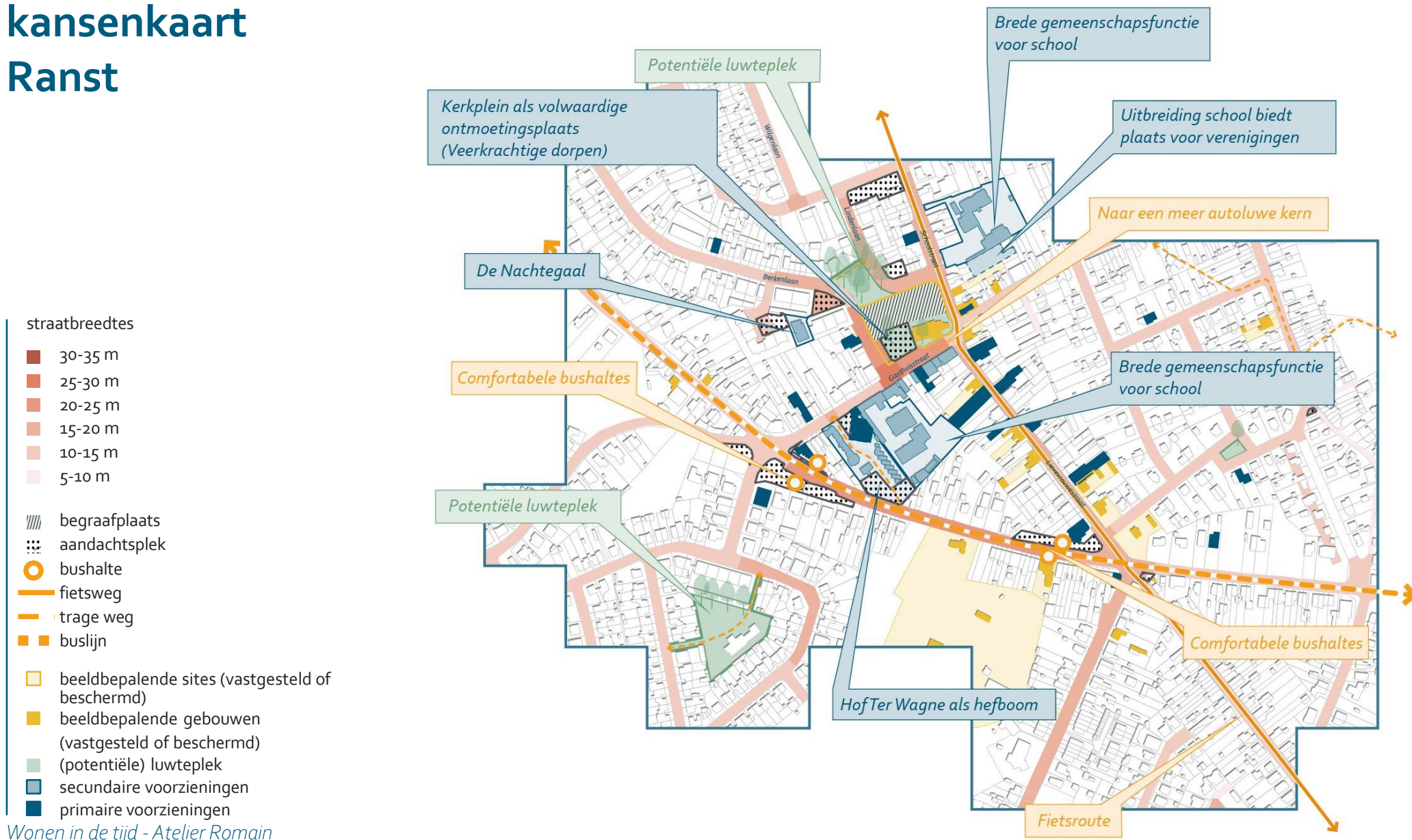
kansen aanduiden o.b.v.
inspiratiegids

- ❶ *Wonen in verschillende levensfasen*
- ❷ *Wonen in de nabijheid*
- ❸ *Wonen in een gemeenschap*
- ❹ *Wonen met een actieve levensstijl*
- ❺ *Wonen en tot rust komen*
- ❻ *Wonen met eigenheid*

boek II - de methodiek voor het bepalen van plekken

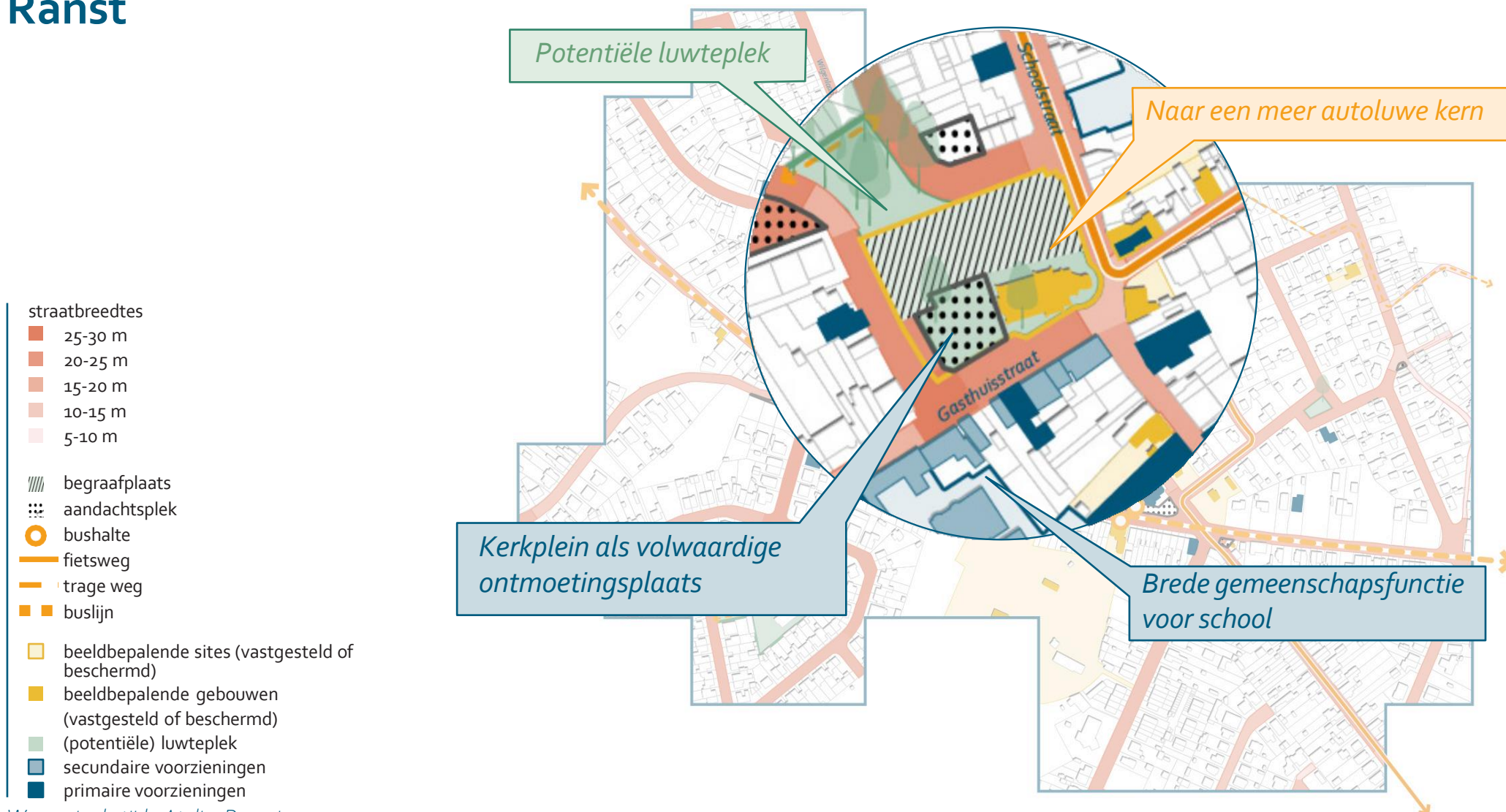
kansenkaart Ranst

boek II - de methodiek voor het bepalen van plekken

kansenkaart

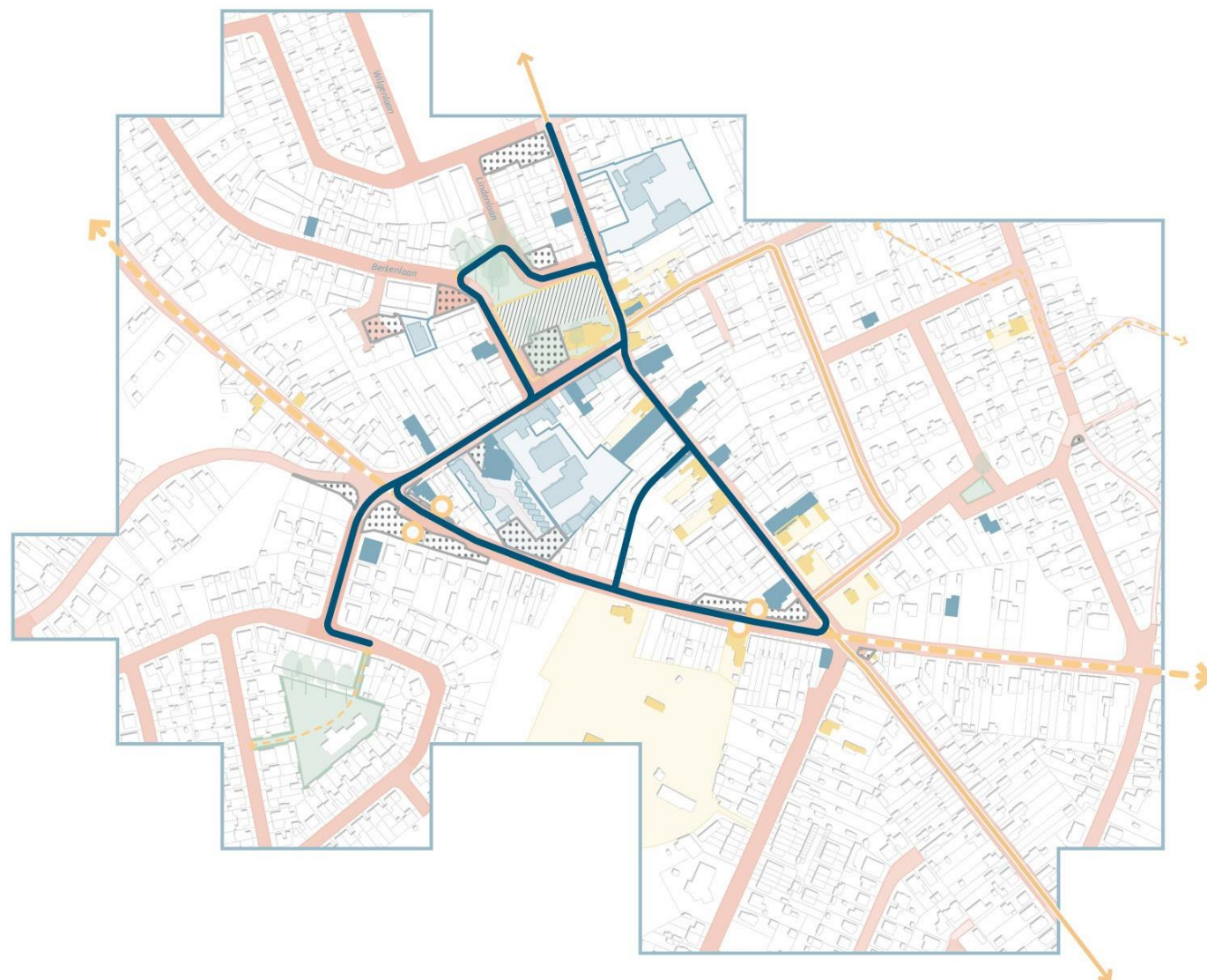
Ranst

boek II - de methodiek voor het bepalen van plekken

kansenkaart

Ranst

straatbreedtes

- 25-30 m
- 20-25 m
- 15-20 m
- 10-15 m
- 5-10 m

////// begraafplaats

::::: aandachtspijk

○ bushalte

— fietsweg

— trage weg

■ buslijn

■ beeldbepalende sites (vastgesteld of beschermd)

■ beeldbepalende gebouwen (vastgesteld of beschermd)

■ (potentiële) luwteplek

■ secundaire voorzieningen

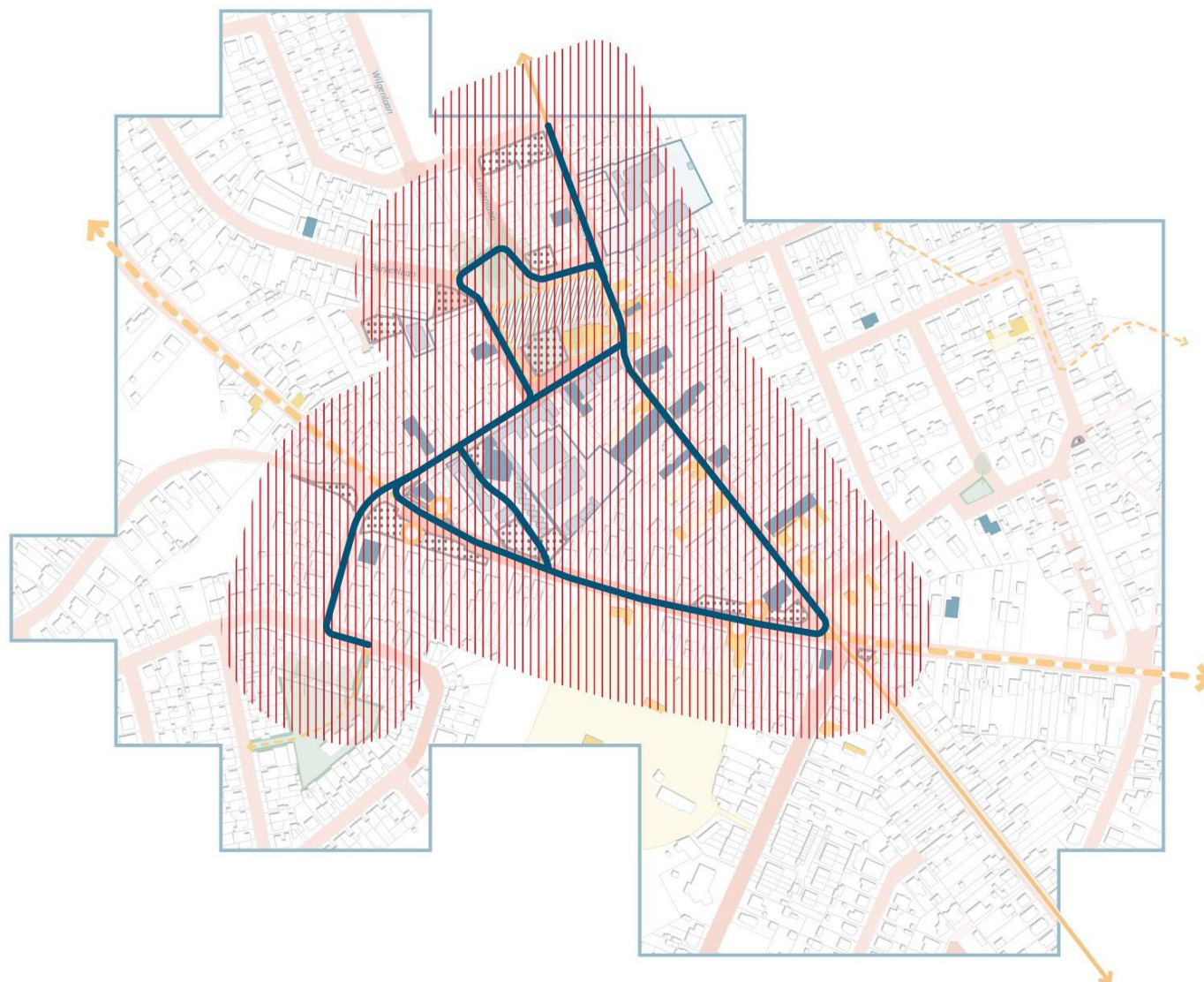
■ primaire voorzieningen

boek II - de methodiek voor het bepalen van plekken

kansenkaart

Ranst

- straatbreedtes
  - 25-30 m
  - 20-25 m
  - 15-20 m
  - 10-15 m
  - 5-10 m
- //// begraafplaats
- ⋮ aandachtsplek
- bushalte
- fietsweg
- trage weg
- buslijn
- beeldbepalende sites (vastgesteld of beschermd)
- beeldbepalende gebouwen (vastgesteld of beschermd)
- (potentiële) luwteplek
- secundaire voorzieningen
- primaire voorzieningen

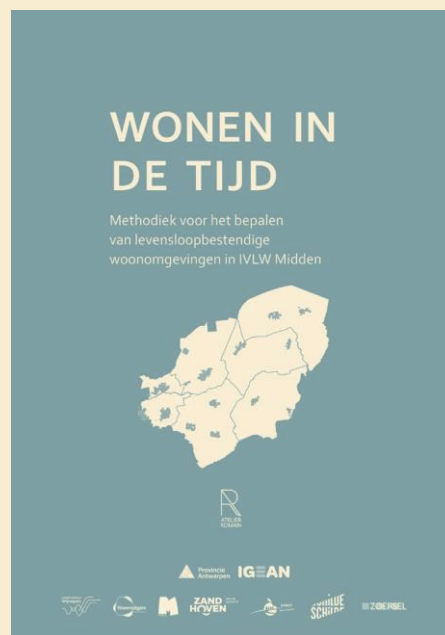
Wonen in de tijd

drie instrumenten

Boek I

*Een inspiratiegids voor
levensloopbestendige
woonomgevingen*

Boek II

*Een methodiek voor het bepalen
van levensloopbestendige
woonomgevingen in IVLW Midden*

Boek III

*Bouwstenen voor een instrument
voor levensloopbestendige
woonomgevingen*

boek III - bouwstenen voor een instrument

doel

- **Streven** naar een **instrument** dat inrichtingsprincipes en locatiecriteria **juridisch verankert**
- **Gemeenten helpen** met hoe ze dit in de toekomst kunnen opnemen in een **verordening**
- **Aandachtspunten** meegeven om valkuilen te voorkomen

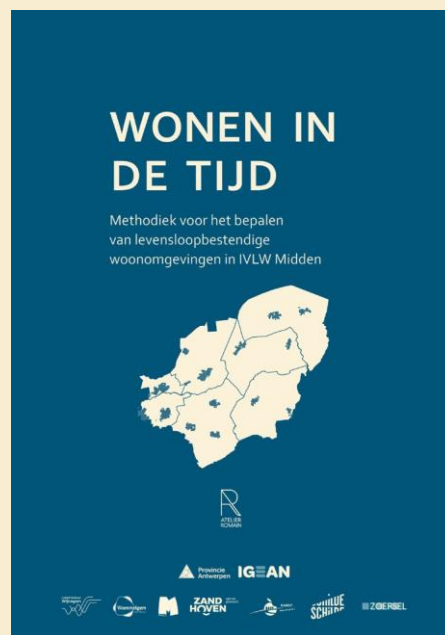
Wonen in de tijd

drie instrumenten

Boek I

*Een inspiratiegids voor
levensloopbestendige
woonomgevingen*

Boek II

*Een methodiek voor het bepalen
van levensloopbestendige
woonomgevingen in IVLW Midden*

Boek III

*Bouwstenen voor een instrument
voor levensloopbestendige
woonomgevingen*

Brecht Vandekerckhove
Laurens Van Hoek
Sébastien Ronchetti
Roxanne Vanhaeren
Janne Vaes
Eniah Matthys

Atelier Romain
Dendermondsesteenweg 50
9000 Gent

+32 (0) 9 233 69 76

info@atelierromain.be
www.atelierromain.be